

Charlie Brown in manjšina

ALJOŠA GAŠPERLIN

Schulzev junak Charlie Brown je skušal nekega dne prepričati prijateljico Lucy, da zna zelo dobro izdelovati zmake. Ko pa ga je Lucy vprašala, zakaj njegov zmakej ni vzletel, ampak je treščil na tla, se je izkazalo, da je Charlie upošteval pri gradnji zmake le teorijo. Razmišljal je skratka samo o tem, da mora zmake izdelati, vendar se ni najprej vprašal, če in kako bo zmake sploh vzletel.

Župan Občine Repentabor Marko Pisani je s to prispodobno nazorno prikazal deželni zakonski osnutek za reformo lokalnih uprav, ki je po njegovem mnenju izrazito teoretičen, saj v resnici ne upošteva specifičnosti posameznih občin in še manj prisotnosti slovenske narodne skupnosti.

Nekaj Brownovemu zmake podobnega se torej dogaja z reformo lokalnih uprav: Dežela Furlanija-Juljska krajina je pripravila zakon, ne da bi upoštevala njegove posledice. Da je zakon o reformi lokalnih uprav zgolj »na papirju«, so pravzaprav poudarili domala vsi predstavniki slovenske manjšine na včerajšnji avdiciji v pristojni komisiji deželnega sveta. Pri izdelavi zakona, so povedali, niso pomislili na simulacije oz. projekcije učinkov, ki jih bodo imele njegove postavke na posamezna ozemlja, in kakšen bo odziv občanov nanje.

Da je skrajni čas za reforme, sicer ni dvoma. Toda pri vnašanju sprememb je nujna razsodna analiza obstoječega stanja in ravnesij. Če tega ni, so lahko posledice zelo negativne, saj se bodo npr. prebivalci manjših občin v večji občini lahko počutili zapostavljeni, da o ohranjanju slovenske identitete ne govorimo.

Ravni zaščite se ne sme zmanjšati, so večkrat poudarili v deželnem svetu. Dežela vlada naj torej razloži, kaj se zgodi z manjšo občino, kjer je večina prebivalcev slovenske narodnosti, ki se bo združila z občino italijanske narodnosti. Simulacije ni in prava neznanka je, kdo bo vodil novo unijo občin, kakšen jezik bo uporabljal v odnosu z javno upravo, kaj se bo zgodilo z vidno dvojezičnostjo. Vprašanje je tudi, ali bo to res prispevalo k varčevanju, kakor zatrjujejo pobudniki reforme.

Dežela FJK ima zdaj čas, da ukrepa. Pričakovati je, da bodo včerajšnje avdicije obrodile prave sado, da bo znala torej deželna vlada upoštevati predloge in informacije, ki jih je prejela. Druge reforme lokalnih uprav ne bo vzletela, ampak se ji obeta konec Brownovega zmakeja.

NEW YORK - Hud poraz predsednika ZDA in njegove Demokratske stranke

Na volitvah popolna zmaga republikancev

Obama ponuja Kongresu sodelovanje v korist državljanov

LOKALNE UPRAVE - Avdicije v komisiji

Deželna reforma mora upoštevati Slovence

NEW YORK - Predsednik ZDA Barack Obama je sinoči na tiskovni konferenci nagovoril državljane po hudem porazu, ki ga je doživela njegova Demokratska stranka na volitvah sredi predsedniškega mandata. Povedal je, da je pripravljen na sodelovanje z novim Kongresom, kjer imajo po volitvah Republikanci popolno večino. »Želim se soočiti z idejami, ki bi bile ugodne za ameriške ljudi, ne glede na to, ali prihajajo iz vrst Demokratov ali Republikancev,« je dejal Obama.

Obama se pripravlja na zadnje dve leti svojega mandata, v katerih bo imel proti svoji politiki Kongres z republikansko večino. V podobnem položaju so se pred njim znašli še predsedniki Dwight Eisenhower, Ronald Reagan, Bill Clinton in George W. Bush.

Na 11. strani

ZADRUŽNA KRAŠKA BANKA - Zamenjava na čelu bančnega zavoda

Sergij Stancich odhaja, predsednik bo Adriano Kovačič

TRST - Sergij Stancich zapušča mesto predsednika Zadružne kraške banke. To svojo odločitev je najprej posredoval vodstvu in članom bančnega zavoda: v torek na območnem srečanju na Opčinah, sinoči v Nabrežini. Ko bo 12. novembra, po enajstih letih predsednikovanja, tudi uradno zapustil vodstvo ZKB, bo mesto predsednika prevzel dosedanj podpredsednik Adriano Kovačič. Stancich ga je izrecno predlagal za naslednika, kar je odbor soglasno potrdil v znamenju naravne kontinuitete.

Na 4. strani

Institucionalno omizje
za Slovence 27. 11.

Na 2. strani

Na Colu sestanek
vodstva zveze pokrajin

Na 4. strani

Domači narezki
so kvalitetni in varni

Na 5. strani

Termoelektrarna A2A:
bitka se nadaljuje

Na 12. strani

»Nove odvisnosti«
so v porastu

Na 14. strani

NAGRADA ZŠSDI V Sovodnjah Šport in šola 2014

SLOVENSKO STALNO GLEDA-LIŠČE SNG Drama Ljubljana Thomas Mann / Katarina Pejović ČAROBNA GORA režiserka Mateja Kolečnik

petek, 7. november, ob 20.30 - reda A, F
sobota, 8. november, ob 20.30 - red B
nedelja, 9. november, ob 16.00 - red C, K, T
(z avtobusnim prevozom)
v Veliki dvorani z italijanskimi nadnapisi

BLAGAJNA SSG: pon. - pet. 10.00-15.00
tel. 040 2452616/ brezplačna 800214302
www.teaterssg.com

Fido&Co
SALON ZA NEGO KUŽKOV
V SEŽANI

INFO&NAROČANJE
NA ŠT: +386 (0)40 242 888

SALON JE
PRILAGOJEN
TUDI
VELIKIM
PASMAM

SMO LE MINUTO ODDALJENI OD BIVŠEGA
MEJNEGA PREHODA FERNETIČI - NA
TERMINALU, TIK OB POŠTNEM URADU.

KUPON
5€

IZREŽITE KUPON V
VREDNOSTI 5 EVROV IN GA
OBVEZNO PREDLOŽITE
PRED NEGO VAŠEGA KUŽKA.
KUPON JE VNOVČLJIV PRI
NASLEDNJI NEGI.
PROMOCIJA VELJA ZA NOVE
STRANKE SALONA.

RIM - Sklical ga je podminister Filippo Bubbico

Institucionalno omizje za Slovence 27. novembra

RIM - Podminister na notranjem ministrstvu Filippo Bubbico, ki je zadolžen za vprašanja slovenske manjšine, je včeraj poslanko Tamaro Blažina obvestil, da je za 27. november sklical institucionalno omizje za Slovence v Italiji. Do sklica prihaja po dobrem letu dni od doslej edinega zasedanja v Rimu, na dnevnem redu pa bodo najbolj pereča vprašanja, ki zadevajo našo manjšino. Tako bodo obravnavali probleme, ki zadevajo osebe v deželnem šolskem uradu, beseda bo tekla o institucionalnih reformah in o njihovem vplivu na manjšino, posebna pozornost pa bo posvečena sistemskemu financiranju potreb Slovencev v Italiji, kot to predvidevajo 8., 16. in 21. člen zaščitnega zakona št. 38 iz leta 2001. V okviru te razprave naj bi bil govor tudi o reformi zakonodaje, ki zadeva založništvo, in še posebej o problemih, s katerimi se srečujejo mediji manjšin.

Posnetek s prvega zasedanja omizja v Rimu; zgoraj podminister Filippo Bubbico

ARHIV

INDUSTRIJA FJK še ni našla izhoda iz krize

TRST - Proizvodni sektor v Furlaniji-Juljski krajini se še vedno sooča z nestabilno in negotovo sliko, je opozorila deželna zveza industrialcev Confindustria na predstavitvi poročila o tretjem trimesečju tega leta. Med konjunktornimi rezultati v posameznih panogah in indeksih še vedno prevladujejo »minusi«, čeprav je na letni ravni v primerjavi z lanskim letom zaznati rahlo izboljšanje.

Negativni konjunktorni podatki so po ocenah Confindustrie fiziološki in pričakovani, saj tretje trimesečje vključuje tudi polletne mesece, ko se proizvodnja upočasni. Pomenljiv pa je pozitiven trend v primerjavi z lanskim letom, ki kaže na postopno (čeprav počasno) izboljšanje stanja v deželni industriji. Do skromnega zasuka v pozitivno smer je prišlo sredi leta 2013.

Predsednik deželne Confindustrie Giuseppe Bono je vsekakor dejal, da je deželna industrija in nasploh deželno gospodarstvo še daleč od rezultatov, ki so bili značilni za predkrizno obdobje. Naročila so še vedno na nizki ravni, brezposelnost pa se zaenkrat ne zmanjšuje. Rezultati v tem letu so torej boljši od lanskih, a še niso dovolj konsolidirani. »Ne moremo še trditi, da izhajamo iz krize in ne moremo izključiti ponovnega poslabšanja,« so razložili pri Confindustrii. Industrijska proizvodnja se je v tretjem trimesečju v primerjavi z drugim zmanjšala za 4,2 odstotka, prodaja se je zmanjšala za 4,1 odstotka (prodaja v Italiji -6,9 odstotka, v tujino -2,3 odstotka). Na letni ravni pa je trend pozitiven, saj se je proizvodnja povečala za 2,6 odstotka.

Kar zadeva obete za zadnje letošnje trimesečje, pa iz poročila prevladuje precejšnja negotovost, pri čemer predvidevajo, da se bodo zmanjšali vsi kazalci, ki zadevajo stabilnost gospodarstva.

LJUBLJANA - Koingres Nove Slovenije bo 29. novembra Novakova napovedala ponovno kandidaturo za predsednico NSi

Želi, da NSi postane moderna konzervativna stranka, v desetih letih pa najmočnejša stranka v državi

LJUBLJANA - Predsednica NSi Ljudmila Novak je na novinarski konferenci sporočila, da bo na kongresu ponovno kandidirala za predsednico stranke. Dejala je, da je po treh volitvah prišel čas, da se v stranki bolj posvetijo utrjevanju krščanske demokracije. Kot pravi, je dovolj destruktivnosti, želijo, da NSi postane še močnejša stranka na desni sredini.

Zato bodo stranko utrjevali na terenu in pridobivali nove člane, utrjevali gospodarski program in ga širili z drugimi temami, kot je kmetijstvo, turizem itd. Utrjevali bodo tudi področje družinske politike, pripravljajo tudi zakon o dostojnem mnenju ni več čas za destruktivno politiko, ampak za moderno konservativno demokratično stranko.

Poudarila je, da Matej Tonin ostaja pomemben član njene ekipe in eden njenih najtesnejših sodelavcev. Tonin, ki se bo potegoval za člana izvršilnega odbora stranke, pa je dodal, da je cilj ekipe pod vodstvom Novakove, da NSi v desetih letih postane najmočnejša stranka v Sloveniji. A da bi do tega prišli, se morajo po Toninovi besedah nujno osvoboditi v smislu, da se ne bodo več nikoli spraševali, kaj si o določenem vprašanju mislijo v SDS, ampak da bo edino vodilo, kaj je dobro za državo.

Glede morebitne kandidature sedanjega podpredsednika stranke Aleša Hojsa je Novakova dejala, da so demokratična stranka, zato vzpodbujajo tudi druge, da kandidirajo. Zaenkrat pa po njenih navedbah razen nje ni še nihče resno napovedal tega koraka.

Tonin pa si želi, da bi Hojs kandidiral. Tako bi po njegovem mnenju v stranki končno prišlo do soočenja različnih konceptov. Po njegovih besedah je prav, da se vidi, katere ideje imajo v stranki več podpore. Razlike pa so po njegovem mnenju v tem, da Novakova želi izgraditi moderno konservativno stranko s samostojno politiko, medtem ko je pot, ki jo predstavlja Hojs, podpora stranka največji stranki znotraj desnega bloka. Tonin v pot, ki jo zagovarja Hojs, ne verjame.

Hojs je Toninov poziv komentiral na novinarski konferenci, ki je bila sicer namenjena 25. obletnici ustanovitve Demo-

Ljudmila Novak

ARHIV

sa. Ponovil je, da se glede kandidature še ni odločil in da bo svojo odločitev sporočil pravočasno. Zagotovo pa njegova odločitev ne bo povezana s Toninovim pozivom, je dejal.

Oster je bil do Toninovi torkovih izjav, da je stranka demokratična in široka in da lahko zato kandidira kdorkoli. Takšne besede iz ust Tonina so po njegovih navedbah »absolutno neprimerne«. »Njegova kandidatura za poslanca DZ je onemogočila kandidaturo marsikoga drugega, zato da je bil on izvoljen. Zato bi od njega pričakoval, da se v svojih izjavah omeji na tisto, kar je res in ne na tisto, kar mu nekdo prišepetava,« je dejal Hojs.

Novakova je sicer včeraj na vprašanje, ali se je odločila za ponovno kandidaturo tudi zaradi tega, ker je presodila, da je še prezgodaj, da stranko prevzame Tonin, odgovorila: »Tudi sama pravim, da je lahko tudi najbolj kakovostno jabolko kislo, če ga prezgodaj obereš in poješ. Zato je potrebno, da dozori, da se omeji in potem je tudi kakovostno in dobro.«

Volilni kongres NSi bo 29. novembra. Kandidacijski postopki so odprti do 24. novembra. (STA)

KOZINA - Policisti ovadili 47-letnega domačina

Pri prekupčevalcu z mamili našli preko tisoč rabljenih brizgalk

KOZINA - Policisti iz Kozine so pred časom imeli v postopku domačina, osebo z Goriškega in dekle iz Kopra, katerima so zasegli manjše količine droge. V nadaljevanju preiskave so ugotovili, da jim je drogo preprodal 47-letni slovenski državljani iz okolice Kozine. 15. oktobra so osumljenca pridržali in na podlagi odredbe sodišča opravili preiskavo v njegovem stanovanju ter drugih prostorih, ki jih uporablja.

Zasegli so zavojček z 22 grami neznanega prašnate snovi (najbrž heroína), ki so jo poslali na analizo. Poleg tega pa so odkrili nič manj kot 1090 že uporabljenih injekcijskih brizgalk, nekaj praznih PVC plastenk metadona, kosov vate in drugih pripomočkov. Ta prostor je bil namenjen odjemalcem, katerim je prekupčevalec omogočal uživanje prepovedanih drog takoj po prevzemu, kar na njegovem domu. Po zaslišanju so osumljenca izpustili, zoper njega pa podali kazensko ovadbo.

Med hišno preiskavo so policisti našli na goro rabljenih brizgalk

PU KOPER

Staneta Zoreta na čelu frančiškanske skupnosti nasledil Marjan Čuden

LJUBLJANA - Provincialno vodstvo slovenskih frančiškanov je za novega provincialnega ministra izvolilo dosežanega vikarja province patra Marjana Čudna, so sporočili s škofovske konference. Čuden bo na čelu frančiškanske skupnosti pri nas nasledil Staneta Zoreta, ki ga je papež pred mesecem dni imenoval za novega ljubljanskega nadškofa in metropolita.

Zoretu je služba provincialnega ministra z imenovanjem za nadškofa ugasnila. Po statutih reda so tako na torkovi seji provincialnega vodstva izvolili novo vodstvo. Novi provincialni minister Čuden, sicer župnik na ljubljanskem Viču, bo to službo opravljal do naslednjega provincialnega kapitlja, ki bo leta 2016.

Sodišče Petrovčiču vnovič podaljšalo pripor

LJUBLJANA - Okrožno sodišče v Ljubljani je Dušanu Petrovčiču, ki je avgusta v Litiji med kontrolo prometa ustrelil policista Damijana Kukoviča, vnovič podaljšalo pripor. Razlog je ponovljena nevarnost, pripor pa je sodišče tokrat podaljšalo do 25. novembra.

Petrovčič je v priporu od 27. avgusta, prestaja pa ga v enoti za forenzično psihiatrijo oddelka za psihiatrijo Univerzitetnega kliničnega centra Maribor. Petrovčiča sta 22. avgusta v Litiji ustavila policista, ker ni bil pripet z varnostnim pasom. Ko je k avtomobilu pristopil policist Kukovič, ga je Petrovčič ustrelil. Kukovič je za posledicami ran po nekaj dneh v bolnišnici umrl.

V Tubljah kombi trčil v polpriklonnik

HRPELJE - Malo pred 13. uro se je zgodila hujša prometna nesreča v Tubljah pri Hrpeljah. Po prvih podatkih je 24-letnik s kombijem peljal od Podgrada proti Kozini. Zapeljal je na robnik, zaradi česar ga je zaneslo na drugi pas, kjer je trčil v polpriklonnik. Voznik polpriklonnika ni bil poškodovan, voznik kombija pa je bil hujše poškodovan in je bil vkleščen v vozilo. Odpeljali so ga v izolsko bolnišnico. Zaradi nesreče so cesto Podgrad - Kozina na tem odseku za čas, ki je bil potreben za odstranitev posledic nesreče, zaprli za promet. Zaradi zaprtja je bil od 14. ure dalje gostejši promet tudi na cesti od Kozine proti Pesku.

DEŽELA - Avdicija krovnih organizacij SKGZ in SSO, paritetnega odbora, posvetovalne komisije in društva Edinost

Reforma lokalnih uprav ne sme zmanjšati ravni zaščite

TRST - Deželna reforma lokalnih uprav ne sme zmanjšati ravni zaščite slovenske narodne skupnosti v Italiji. Nasprotno, upoštevati mora vse mednarodne in državne sporazume in zakone, začeni z zaščitnim zakonom št. 38 iz leta 2001. Zaradi tega so tudi nujne spremembe v zakonskem osnutku, ki ga je pripravil pristojni deželni odbornik Paolo Panontin in v katerem slovenska manjšina ni sploh omenjena.

To so poudarili predstavniki slovenske manjšine v deželi Furlaniji-Juljski krajini včeraj dopoldne na avdicijah v dvorani deželnega sveta pred člani pristojne deželne komisije. Ti so ob predsedovanju Vincenza Martinisa nato prisluhnili tudi predstavnikom sindikalnih organizacij, komisije za enake možnosti in občinskih tajnikov.

Svoja mnenja in predloge za izboljšanje zakonskega osnutka so posredovali Samo Pahor za društvo Edinost, predsednica paritetnega odbora za slovensko manjšino Ksenija Dobrila, predsednik Slovenske kulturno-gospodarske zveze Rudi Pavšič, predsednik Sveta slovenskih organizacij Drago Štoka in župan Občine Repentabor Marko Pisani ter Gianni Torrenti v imenu posvetovalne komisije FJK za Slovence.

Z avdicij je po eni strani izšlo, kot rečeno, da mora ostati raven zaščite vsaj na isti ravni kot doslej. Po drugi pa je bil poudarek na dejstvu, da ni deželna vlada upoštevala učinkov oziroma posledic na gospodarsko, družbeno in kulturno življenje v posameznih občinah z manj kot 30.000 prebivalci, ki se bodo morale - tako pravi zdajšnji zakonski predlog - združevati z drugimi. Skratka, reformo so pripravili brez upoštevanja specifičnih značilnosti na posameznih območjih in torej tudi prisotnosti slovenske manjšine, vrh vsega pa brez simulacij glede njene učinkovitosti.

Sicer so na avdicijah vsi izrazili mnenje, da so reforme danes potrebne, vendar morajo biti reforme koristne. Poleg vprašanja učinkov in upoštevanja manjšine je marsikdo postavil pod vprašaj tudi načelo varčevanja, na katerem sloni zahteva po tej reformi. Če je npr. Pavšič spomnil, da je 90 odstotkov stroškov za javno osebje in da bodo ostali ti stroški nespremenjeni, je Pisani spomnil, da predstavljajo najučinkovitejši način za varčevanje konvencije med občinami.

Glavno vprašanje je bilo vsekakor namenjeno zaščiti slovenske manjšine in ohranjanju pravic. Če je Samo Pahor poudaril, da mora dežela zagotoviti minimalno raven zaščite, ki jo določa italijanska ustava, je Ksenija Dobrila povedala, da bo paritetni odbor vzel v pretres zakonski osnutek na prihodnji seji, ki bo 18. novembra in na katero je vabljen tudi odbornik Panontin. Predsednica Dobrila je vsekakor poudarila, da mora deželna uprava upoštevati vse državne in deželne zakone glede zaščite jezikovnih manjšin in spomnila na 32 občin, ki jih je določil odlok predsednika republike leta 2007 in v katerih se izvaja zaščitni zakon. Poseben poudarek je bil na 8., 9., 10., 21. in 28. členu, ki jamčijo pravico do uporabe materinega jezika in odnosih z javno upravo, vidno dvojezičnost, zaščito družbenih, gospodarskih in okoljskih interesov ter jamstvo že doseženih pravic. Dobrila je tudi opozorila na 4. člen zakona št. 38/01, na osnovi katerega mora vsaka reforma lokalnih uprav jamčiti isto raven zaščite.

Da so občine najbolj pristen način povezovanja občanov z javno upravo, je nato poudaril Pavšič (še prej je Torrenti dejal, da zadeva zakonski osnutek bolj reformo upravljanja ozemlja kot pa jezik in kulturo). Občine so zato izrednega pomena in je potrebna pozornost tudi iz psihološkega vidika. Zato so glede napovedanega združevanja potrebne spremembe, nastajajoče uni- je občin pa bodo morale upoštevati zakon

št. 38 oz. uporabo slovenskega jezika. To bo veliko bolj zahtevno pri ohranjanju avtonomije 32 omenjenih občin in vprašanje je, kako prenesti vsebino reforme na te občine in obenem zagotoviti raven zaščite. Zaradi tega je potrebno vnesti v zakonsko besedilo ustrezne varovalke, je dodal Pavšič, ki bodo jamčile slovensko prisotnost v novi realnosti in uporabo slovenskega jezika tako glede odnosov z javno upravo kot glede vidne dvojezičnosti.

Štoka je ne nazadnje povedal, da so reforme potrebne, a potrebujejo zdravo pamet. Z združevanjem občin ne bo nobenega prihranka, je dejal in spomnil, da je prišlo v Sloveniji z ustanovitvijo Občine Ankaran celo do obratnega procesa. Če je torej združevanje potrebno, mora priti do tega smotrno in v sodelovanju z občinami, je še povedal Štoka: če pa bo prišlo do prisilnega združevanja, bo moralo o tem po vsej verjetnosti odločiti ustavno sodišče.

Aljoša Gašperlin

Avdicije so bile v dvorani deželnega sveta

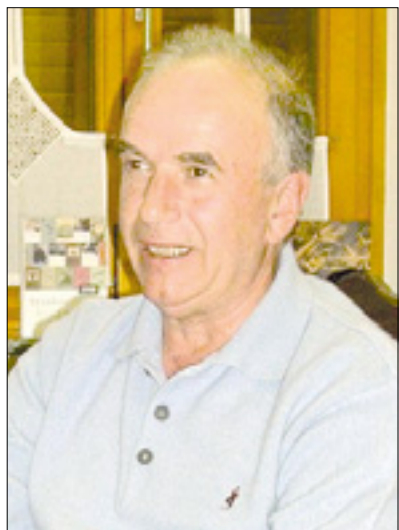
FOTODAMJ@N

LESA - Duša festivala Aldo Klodič pred 31. izvedbo

»S Sejmom smo ovrednotili slovenski jezik in kulturo, predvsem pa beneška narečja«

Letošni Senjam beneške pesmi bo v soboto in nedeljo v telovadnici na Lesah - Nova zgoščenka BK Evolution

Aldo Klodič

NM

LESA - Tristo sedeminštirideset pesmi v terščini, rezijanščini, predvsem pa v narečjih, ki se uporabljajo v Nadiških dolinah. To je bogata dediščina tridesetih Sejmov beneške pesmi, glasbenega festivala, ki ga že od leta 1971 prireja Kulturno društvo Rečan in ki se konec tedna vrača na oder telovadnice na Lesah.

Senjam beneške pesmi je ena izmed najbolj priljubljenih prireditev v Benečiji, v zadnjih letih se ji je pridružilo lepo število mladih, gojencev Glasbene matice in nekdanjih učencev dvojezične šole v Špetru. Duša tega festivala pa je že od vsega začetka Aldo Klodič, ki je bil leta 1971 med pobudniki Praznika beneške pesmi, kot so ga takrat imenovali. Želeli so namreč ovrednotiti slovenski jezik in kulturo v Benečiji. »Naše društvo je bilo takrat prav Pomlad za te kraje, ni bilo lahko delati, imeli smo veliko nasprotnikov, saj smo bili poleg pevskih zborov takrat edini prisotni na tem območju,« se spominja Klodič začetkov. Prav nasprotnikom, ki so skušali zatreti vse pobude in slovensko kulturo, je bila posvečena tudi njegova pesem »Pustita nam rože po našim sadit«, po kateri so dobili naslov tudi trije zborniki, v katerih so zbrana vsa besedila pesmi.

»Skoraj vsako leto smo imeli kako težavo. Na prvem Sejmu smo na primer kot oder uporabili voz, sicer pa so bili stalni pritiski na sodelavce, željbi na ce-

Na Sejmu leta 1988 je nastopil tudi Rino Chinese (desno), kantavtor iz Rezije NM

stah...« dodaja Klodič. Eden izmed stebrov festivala je bil pokojni domači kantavtor Kekko Bergnach. »Po njegovi smrti ni bilo lahko nadaljevati, v zadnjem obdobju pa so se pridružili številni mladi. Z novimi generacijami je prišlo do velikih sprememb tudi v vsebinah pesmi in samem jeziku. Pozna se, da so se mladi šolali na dvojezični šoli in tudi sama beneška stvarnost se je spremenila.« Aldo Klodič je vsekakor prepričan, da je ta pobuda dozorela, obrodila svoje sadove in da zdaj potrebuje nov zagon in nove cilje, »enako velja tudi za prihodnost Benečije«.

Protagonisti XXXI. Sejma beneške pesmi bodo skupine Blue Fingers, Sons of a Gun, LFD Acoustic Experience, Il grande splash, The Preklets, The Shape,

The Becks, Razred Zase (skupino sestavljajo dijaki dvojezične šole v Špetru), Družina Dortih in solisti Daniele Capra, Elena Guglielmotti ter Ikeia Feletig. Njihove pesmi, ki jih bodo predstavili tudi s kratkim videoposnetkom, bo publika lahko prvič slišala v soboto ob 20.30, nato pa še enkrat v nedeljo ob 16.30, ko bodo izvedeli, kdo so zmagovalci, katera pesem je bila najbolj všeč mladim (U30) in komu bosta strokovni žiriji podelili nagrado za najboljše besedilo oziroma najboljšo glasbo. Prireditev bosta povezovali Angelina Sittaro in Stefania Ruc- li. V soboto zvečer bodo predstavili tudi novo zgoščenko skupine BK Evolution, v nedeljo pa bodo posebni gostje Sejma glasbeniki furlanske skupine Luna e un Quarto. (NM)

LJUBLJANA

O reformi uprav tudi komisija DZ za manjšino

LJUBLJANA - Komisija DZ za odnose s Slovenci v zamejstvu in po svetu je včeraj na nujni seji zaradi načrtovane reforme krajevnih uprav oz. občin v deželi Furlaniji-Juljski krajini (FJK) pozvala vlado in urad predsednika republike k aktivnemu prizadevanju za zaščito pravic slovenske manjšine v Italiji. Slovensko manjšino v Italiji je razburil osnutek deželnega zakona za reformo krajevnih uprav v FJK, ki predvideva nekakšno funkcionalno združevanje tamkajšnjih občin. Povezoval naj bi se v unije občin, v katerih pa bi po trditvah slovenske manjšine imele več vpliva večje občine, ostale, predvsem tiste, v kateri so prisotni Slovenci, pa bi izgubile avtonomijo in vrsto upravnih pristojnosti.

Zastopniki manjšine opozarjajo, da v osnutku zakona trenutno ni omenjena prisotnost slovenske in drugih manjšin, vprašanje pa je tudi, ali je osnutek v skladu z mednarodnimi pogodbami, ki Italijo zavezujejo pri zaščiti slovenske manjšine.

Komisija DZ za zamejce se je včeraj seznanila s problematiko ter stališči predstavnikov manjšine in urada za Slovence v zamejstvu in po svetu. Ob tem je pozvala vlado, naj si še naprej prizadeva za zaščito pravic manjšine, uradu predsednika republike pa predlagala, naj podpre vladne predloge.

Predsednik komisije Ivan Hršak je v izjavi po seji zatrdil, da gre do sklepi v smer ohranjanja ravnih pravic slovenske manjšine v Italiji. Ob tem je še dodal, da je bila preko slovenskega zunanjega ministrstva oblikovana ekspertna skupina, v kateri so predstavniki ministrstva, urada za zamejce, pravni strokovnjaki in dva predstavnika slovenske manjšine v Italiji.

Skupina naj bi oblikovala predloge za zaščito pravic manjšine v okviru predlagane reforme in poskušala sodelovati z deželnimi oblastmi v FJK pri naslednjih korakih. (STA)

ZADRUŽNA KRAŠKA BANKA - Sprememba v vrhu bančnega zavoda

Sergij Stancich zapušča vodstvo ZKB Novi predsednik bo Adriano Kovačič

Predsednik ZKB
Sergij Stancich s
podpredsednikom
in naslednikom
Adrianom
Kovačičem in člani
na sinočnji
skupščini v
Nabrežini

FOTODAMJ@N

Sergij Stancich zapušča mesto predsednika Zadružne kraške banke. To svojo odločitev je najprej posredoval vodstvu in članom bančnega zavoda: v torek na območnem srečanju na Opčinah, sinoči v Nabrežini. Ko bo 12. novembra, po enajstih letih predsednikovanja, tudi uradno zapustil vodstvo ZKB, bo mesto predsednika prevzel dosedanj podpredsednik Adriano Kovačič. Stancich ga je izrecno predlagal za naslednika, kar je odbor soglasno potrdil v znamenju naravne kontinuitete.

Tako na Opčinah (zbralo se je kakih 120 članov banke) kot v Nabrežini (50 članov) so bili udeleženci ob novici o zamenjavi na vrhu bančnega zavoda vidno ganjeni. Stancich je takoj objasnili, da »ni prišlo do nikakršnega "internega puča", ali pa do sporov med upravitelji,« kar na najbolj zgovoren način potrjuje imenovanje Kovačiča za naslednika.

»Razplet nekaterih osebnih življenjskih dogajanj in okoliščin me je že proti koncu poletja privedel do razmišljanja, kaj je v bodoče najbolje za našo banko, naj nadaljujem, ali ne. S časom so se pojavili še drugi znaki in prepričanja, da je prišel trenutek, da predsedniško in odborniško mesto prepustim drugim,« je pojasnil Stancich. Ob enajstih letih predsedovanja se je nabralo še šest let podpredsedniške funkcije v združenju zadružnih bank v Trentu in še številne druge funkcije. »Zaznal sem veliko preobremenjenost, skoraj izčrpanost, ki je skupaj z osebnimi dogajanjmi ustvarjala v meni velik pritisk.« »Pičica na "i", zadnji element, ki me je usmeril v tako odločitev, je neljubi dogodek izpred približno poldruga meseca. Prejel sem jamstvo obvestila o uvedbi kazenskega postopka zaradi del v naši novi podružnici v Ul. Carducci. Podjetje, s katerim smo sklenili pogodbo "ključ v roke", je zamenjalo glavna stekla izlozbo pred prejetjem dovoljenja s strani spomeniškega varstva, in to ne da bi bili mi seznanjeni. Ne glede na dejanskega krivca, odgovornost je pač odgovornost in sloni na ramenih predsednika, ki je zakoniti predstavnik zadruge,« je obrazložil Stancich, ki je nadalje podčrtal, da so se v odboru »o tej moji odločitvi pogovorili zelo odprto,« in poudaril, da je skušal v vseh teh letih »dati iz seme maksimum ob upoštevanju vrednot, ki mi jih je posredovala moja družina. Vedno sem se držal delavnosti, poštenosti in iskrenosti.«

»Zapuščam zdravo banko, ki temelji na trdnih temeljih,« je bila njegova ocena, ki so jo potrdile sveže prepričljive informacije in pomirjujoče številke direktorja banke Aleksandra Podobnika.

Stancich se je zahvalil vsem sopotnikom iz let predsedovanja, predvsem pa uslužbencem.

Njegov naslednik Adriano Kovačič se mu je zahvalil v imenu upravnega in nadzornega odbora ter vseh sodelavcev banke. »V enajstih letih njegovega predsedovanja je banka dosegla vrsto pomembnih rezultatov: močno se je razvila, se uveljavila na našem ozemlju, odprli smo kar nekaj no-

vih poslovalnic, organizacijsko smo se ojačili.« Občutena je bila tudi osebna zahvala predsedniku: »Z njim sem delal več kot 10 let, od njega sem se veliko naučil, skupaj sva doživela lepe in manj lepe trenutke, veliko sva si pomagala, v teh letih sva skupaj programirala delo upravnega odbora, med

tednom sva se stalno soočala in usklajevala delo.«

Od dneva po sv. Martinu bo Adriano Kovačič tudi uradno prevzel predsedniško mesto. »V znamenju kontinuitete,« kot je predlagal Sergio Stancich in potrdil odbor banke.

M.K.

REPENTABOR - Župan Pisani o spremembah v deželni reformi krajevnih uprav

»Step by step, ne pa upravni juriš«

»Bolj kot združevanje občin je smotrno sodelovanje s konvencijami« - »Doslej nobene analize o realni učinkovitosti reforme«

Repentabska občina je najmanjša v tržaški pokrajini in ena najmanjših v deželi. Obsega nekaj več kot 12 kvadratnih kilometrov, šteje 880 prebivalcev. Reforma krajevnih uprav, ki jo je odobrila deželna vlada predsednice Deboire Serracchiani, ji - prav zaradi majhnosti - streže po življenju bolj kot drugim večjim občinam.

Pa vendar njen prvi občan, župan Marko Pisani, je prepričan, da je njegova občina vredna nadaljnjega obstoja, saj je doslej dokazala, da lahko v tesnem sodelovanju z drugimi bližnjimi občinami ostane prepričljiv in predvsem učinkovit upravni subjekt.

Pisani je ob začetku pogovora nastavil premiso: »Mnogi nas označujejo za nazadnjaške, za konservativce, ker naj bi skrbeli le za naš majhen vrtiček. Res je prav nasprotno.«

»Ko sem analiziral zakonski osnutek reforme krajevnih uprav, me je zmotilo dejstvo, da ni v njem nikjer omenjena slovenska manjšina. Ob tem spoznanju se je takoj zastavilo vprašanje: reforma predvideva združevanje občin. Če bo iz več občin nastalo tako združenje in bo treba pripraviti njegov statut, nimamo doslej nobenega jamstva za zagotovitev sedanje ravni zaščite. Nimamo garancije, da bo nivo zaščite ostal nedotaknjen.«

Župan Pisani predlaga drugačen, že preverjen prijem. »Namesto združevanja občin bi morali okrepiti sodelovanje med njimi, kot se to že dolgo let dogaja, in sicer s konvencijami,« je zahteval in pojasnil, zakaj: »Konvencije imajo več pozitivnih plati. Prvič: dosedanje izkušnje kažejo, da so gospodarsko

učinkovite; in drugič: omogočajo ohranitev identitete našega ozemlja.«

Konvencije za koriščenje skupnih služb in servisov omogočajo varčevanje, večjo prožnost in povezovanje raznih potreb. Nadalje ne predstavljajo nobenega dodatnega stroška ne za Deželo ne za občino.«

Pisani je ponudil praktični primer sodelovanja z zgoiško občino. Na podlagi konvencije občini koristita usluge skupnega tehničnega urada. Ta zaposluje tri osebe, ki so dva dni v službi repentabske, preostale tri dni pa v službi zgoiške občine. Tako je mogoče kriti tudi morebitne odsotnosti.

Prav koriščenje konvencij za skupne službe bi po Pisanijevem mnenju na kraškem in breškem območju še najbolje zadostilo zahtevi, zapisani v 3. vrstici uvoda deželnega zakonskega osnutka, ki ima za cilj: bolj učinkovite občine, z manj birokracije in manjšimi stroški.

Še nekaj pa župana Pisanija zelo čudi. »Pri tem zakonskem osnutku me še najbolj moti dejstvo, da ni bilo doslej opravljene nobene analize o tem, koliko stroškov manj bi imeli z Združenji občin, pa tudi kje bi prišlo do varčevanja.« Ob tem je sam ponudil primerjavo: »Sedaj imamo tri upravne enote: deželo, pokrajine in občine. Po novem bi ob teh imeli še Združenje občin. Ali bi to privedlo do zmanjšanja birokracije? Do varčevanja?«

Marko Pisani je ob koncu pogovora zelo jasno poudaril, da se ne boji sprememb. Ampak: »Spremembe naj bodo premišljene, postopne, "step by step", korak za korakom, ne pa upravni juriš!«

M.K.

Repentabski
župan Marko Pisani

KRAJEVNE UPRAVE - Danes ob 17.30

Na Colu sestanek vodstva pokrajin

»Ignoriranje jezikovnih manjšin v besedilu reforme krajevnih uprav je žalitev posebnosti naše dežele.« Tako je zapisalo Združenje pokrajin Furlanije-Juljske krajine (UPI) v napovedi današnjega srečanja v dvorani repentabskega občinskega sveta na Colu. V kraški občini se bo sestalo predsedstvo deželnega združenja Upi, ki ga sestavljajo predsed-

niki štirih pokrajin, predsedniki komisij in en predstavnik predsednikov pokrajinskih svetov.

Srečanje na Colu (začetek ob 17.30) je predlagal predsednik tržaškega pokrajinskega sveta Maurizio Vidali kot glasnik pravic zaščitene slovenske manjšine, predsedstvo pa se bo sestalo tudi z repentabskim županom Markom Pisanijem.

BRIŠČIKI - Rezultat triletnega projekta o varnih živilih v osmicah in na turističnih kmetijah

Domače salame in klobase vse bolj kvalitetne in varne

Salame, klobase, pršuti in vsi ostali izdelki iz svinjskega mesa, ki jih ponujajo v osmicah in na turističnih kmetijah od Medje vasi do Miljskih hribov so kvalitetni, predvsem pa prehrabeno in zdravstveno neoporečni. Tako izhaja iz analiz, ki jih je v okviru pilotskega projekta o zdravih živilih opravila ekipa tržaška zdravstvenega podjetja.

Projekt je nastal kot »odgovor« na primer množične okužbe s salmonelo na eni od turističnih kmetij na Krasu leta 2010. »Uvedli smo ga iz preventivnih nagibov, nikakor ne represivnih, saj nismo karabinjerji,« je povedal koordinator projekta Maurizio Coccevari ob včerajšnji predstavitvi rezultatov pobude v Domu Brišički. Pri njem pa so konkretno sodelovali Kmečka zveza, Coldiretti in Združenje živinorejcev, saj so se - po incidentu s salmonelo - dobro zavedali, da je zdravstveno neoporečna prehrana predpogoj za obstoj in razvoj domačih proizvodov.

Na terenu, v osmicah in na turističnih kmetijah, je projekt konkretno vodila Maria Rosaria Ferone. V triletnju 2011-2013 je ta Neapelčanka po rodu skoraj tedensko obiskala osmice in turistične kmetije na Krasu, v Bregu in na miljskem koncu, s svojimi sodelavci pregledala laboratorije za predelavo svinjskega mesa, svetovala potrebne spremembe, posodobitev tako nožev in drugih predmetov, ki jih uporabljajo pri predelavi mesa, pa tudi miz in obleke. »V treh letih se je stanje zelo izboljšalo. Tako kar se tiče strukture, ki so sedaj higiensko neoporečne, kot tudi samih mesnih izdelkov,« je včeraj ocenila.

V treh letih so izvedenci opravili kar 460 raznih analiz. Letno so obiskali od 32 do 34 osmic in turističnih kmetij (kolikor jih je bilo posamezno leto odprtih), pregledali nad 110 mesnih izdelkov iz svinjskega mesa. Analize so pokazale, da so sedanji domači mesni izdelki kakovostno boljši od tistih izpred treh let, predvsem pa so prehrabeno varni, kar je res lep dosežek, ki je bil primerno izpostavljen na zasedanju ob izteku projekta v Domu Brišički.

M.K.

Udeleženci
včerajšnjega
zasedanja v Domu
Brišički

FOTODAMJ@N

ŠKEDENJ - Preiskava tožilca Frezze in odziv krožka Miani Železarna še onesnažuje, Francesco Rosato preiskovan

Upravitelj podjetja Siderurgica triestina in dolgoletni direktor škedenjske železarne Francesco Rosato je na seznamu preiskovanih, ker naj ne bi primerno ukrepal ter preprečil prekomernega onesnaževanja. Preiskava, ki jo vodi državni tožilec Federico Frezza, zadeva osem primerov prekomernega onesnaževanja zraka, do katerih je prišlo še po odkupu železarne s strani družbe Arvedi. Slednja je sicer napovedala sprejetje primernih ukrepov in dela naj bi bila v teku.

Frezza je lani uvedel preiskavo v zvezi z onesnažujočimi izpusti železarne, pri čemer je spodbudil hitrejšo reševanje tega vprašanja in prodajo tovarne omenjeni družbi iz Cremona. Zdaj pa preiskovalec spodbuja novega lastnika, naj čim prej uvede napovedane tehnološke novosti za omejevanje škodljivih izpustov. 6. oktobra se je iz dimnikov tovarne ter iz koksarne razširil nenavadno gost dim, ki je pošteno počrnil bližnje hiše in zidove. Slika se je normalizirala šele 16. oktobra, v tem času pa je merilna postaja registrirala visoko stopnjo onesnaženosti zraka: stopnja benzena je preseгла raven 10,5 mikrograma za kubični meter, prašni delci PM10 pa 103,4 mikrograma za kub. meter.

Krožek Miani v tiskovnem sporočilu poudarja, da sta tržaški župan Roberto Cosolini in občinski odbornik za okolje Umberto Laurenzi pred dnevi »modrovala o znižani onesnaženosti, medtem pa je tožilstvo obravnavalo podatke, ki spominjajo na okoljsko katastrofo«.

DELAVSKE ZADRUGE - Drevi V športni palači na Čarboli skupščina varčevalcev COOP

V športni palači na Čarboli bo danes ob 19. uri skupščina varčevalcev Delavskih zadrug. Skupščino prireja odbor varčevalcev, ki je povabil na srečanje vse članke zadrug. Kot smo že poročali, je športno palačo dal na razpolago prejšnji teden neposredno tržaški župan Roberto Cosolini, ki je to bil obljubil na seji načelnikov vodij svetniških skupin v tržaškem občinskem svetu, ki je potekala pred nedavnimi v dvorani občinskega sveta. Takrat so tudi postavili zametke za ustanovitev odbora varčevalcev, katerega namen je zaščita interesov članov Delavskih zadrug in sploh prispevati k rešitvi družbe.

Namen današnje skupščine bo seznaniti člane in sploh širšo javnost z dogajanjem. Sicer so nekateri člani odbora izrazili optimizem glede izida pogajanj s potrošniško družbo Coop Nord Est (ta naj bi prevzela družbo Cooperative operaie), ki jih vodi sodni upravitelj Maurizio Consoli. Zaradi tega bodo na skupščini tudi pozvali varčevalce, naj v primeru rešitve družbe ne razmišljajo o tem, da bi takoj dvignili denar. Odbor se tudi zavzema za to, da bi v tem primeru vsekakor omogočili najbolj potrebnim, da lahko dvignejo vsaj nekaj denarja pred božičnim obdobjem.

VOJAŠKA SLOVESNOST - Pred Velikim trgom

Župan Cosolini predal bojno zastavo vojaški ladji Virginio Fasan

Z vojaško slovesnostjo in izročitvijo bojne zastave vojaški ladji z imenom Virginio Fasan so se včeraj zaključile slovesnosti ob 60-letnici vrnitve Italije v Trst. Slovesnosti ob morju tik pred Velikim trgom so se udeležili eminentni gostje iz lokalne in državne politike ter predstavniki različnih veroizpovedi.

Protipodmorniška bojna ladja Virginio Fasan je že nekaj dni privezana pred Velikim trgom, gre pa za pravi biser italijanske mornarice, ki je bil izdelan na domačem dvorišču, v ladjedelnici družbe Fincantieri. Pred 200 gosti sta včeraj najprej spregovorila načelnik generalštaba obrambnega ministrstva admiral Luigi Mario Binelli Mantelli in načelnik štaba mornarice admiral Giuseppe De Giorgi, ki sta predstavila značilnosti bojne ladje in osebnost, po kateri je ladja poimenovana. Virginio Fasan je bil izjemen pomorščak, ki se je rodil v Vidmu leta 1914. Po besedah govornikov je bil odgovoren kapitan in predvsem zvest svojemu poklicu do zadnjega trenutka.

Poleg povabljenih gostov se je na prizorišču vojaške slovesnosti nabralo tudi zelo številno občinstvo, ki so z občudovanjem in radovednostjo spremljali vrsto postrojene mornarje. Častna govornika sta navedla tudi humanitarne akcije, pri katerih je v zadnjem času sodelovala ladja Fasan. Ta ladja je delovala v okviru operacije Mare nostrum in rešila več sto migrantov. V okviru te operacije je italijanska mornarica opravila skoraj 80 misij, v katerih je iz nevarnih čolnov in ladij rešila več kot 10 tisoč ljudi, od tega veliko mladoletnikov. Ladja Fasan je opravila še veliko drugih humanitarnih akcij na zahodni afriški obali in drugod po svetu, izkazala pa se je tudi kot odlična bolnišnica na morju, saj je opremljena z visoko tehnološko medicinsko opremo.

Včerajšnje svečanosti se je udeležil tudi podsekretar obrambnega ministrstva Domenico Rossi, ki je ladji zaželel veliko sreče. V nadaljevanju je župan Roberto Cosolini izročil bojno zastavo poveljniku ladje, nakar jo je nadškof Gianpaolo Crepaldi blagoslovil. Nato je najmlajši častnik zastavo odnesel na krov ladje, kjer so jo ob spremljavi strel iz pušk in topov izobesili.

S povabilom gostov na ladjo se je zaključila slovesnost, ob robu katere smo lokalni novinarji govorili tudi s pooblaščenim upraviteljem družbe Fincantieri Giuseppejem Bonom, ki je na vprašanje, če je počaščen, da je njihova ladja privezana v Trstu, odgovoril v zelo polemičnem tonu. Po njegovem pričanju gredo nekatere politične sile in nekateri sindikati preveč proti toku in ne cenijo truda, ki ga njihova družba vlaga v izdelovanje ladij. »Za dosego ci-

Včerajšnja vojaška slovesnost pred Velikim trgom

FOTODAMJ@N

rilili tudi s pooblaščenim upraviteljem družbe Fincantieri Giuseppejem Bonom, ki je na vprašanje, če je počaščen, da je njihova ladja privezana v Trstu, odgovoril v zelo polemičnem tonu. Po njegovem pričanju gredo nekatere politične sile in nekateri sindikati preveč proti toku in ne cenijo truda, ki ga njihova družba vlaga v izdelovanje ladij. »Za dosego ci-

ljev je potrebno delati«, je poudaril Bono, ki se strinja s predsednikom vlade Renzijem, ko pravi, da je treba državo zdraviti. Pozno popoldne je repliko na Bonovo kritiko podal tajnik deželnega sindikata Cgil Franco Belci, ki je apeliral na Bona, naj Fincantieri najprej poskrbi za transparentne postopke pri zakupih del, šele nato pa naj kritizira druge. (sč)

ZGODOVINA - Kritičen pogled na Cristicchijev Magazzino 18

»Pevec, ki išče slavo tudi z izkrivljanjem zgodovine«

Skupina zgodovinarjev je svoje poglede zbrala tudi v knjigi

»Cristicchi ni ne levičar ne desničar, to je zgolj oseba, ki si želi slave.« Zaslodel je, ko je marca leta 2007 zmagal na Festivalu Sanremo. Lanskega oktobra je v Rossettiju, skupaj z Janom Bernasom, ustvaril gledališko predstavo Magazzino 18, ki jo je režiral Antonio Calenda. Predstava je dvignila val kritičnega prahu, hkrati pa med italijanskim občinstvom požela velik uspeh. V ponedeljek so v tržaškem lokalu Knulp zgodovinarji Claudia Cernigoi, Piero Purini, Sandi Volk, Alessandra Kresevan in blogger Marco Barone podali svoj kritičen pogled na Cristicchijevo skrivljeno podobo po-vojnega zgodovinskega obdobja v slovenski, hrvaški in italijanski Istri.

»Kar pride v ospredje, je uspeh, ki ga je ta gledališča predstava požela in dejstvo, da v Italiji ljudje ne poznajo zgodovine našega ozemlja, ne vedo, katera je razlika med Istro, Slovenijo, Hrvaško in Italijo, ne vedo, kateri so bili socialistični ideali, ne vedo, da je obstajal delavski razred, ne vedo, kaj pomeni, da več kultur živi na enem območju. Vse to je v predstavi izbrisano in zreducirano na en sam slogan: »Tudi kamni so govorili italijansko«, je povedala zgodovinarica Alessandra Kersevan.

Pogovor med zgodovinarji je vodila Claudia Cernigoi in najprej podala svojo misel. »Cristicchi ne želi biti zgodovinar, njegova želja je, da ga publika opazi in se nad njim navduši. Ko navaja zgodovinska dejstva, zgreši že pri predpostavkah, ko na primer daje v ospredje, da so partizani in komunisti masivno ubijali Italijane in pravi, da je bil razlog fojb to, da bi se uresničila ideja o veliki zvezni državi Jugoslaviji. Pri tem navaja seznime ljudi, ki naj bi umrli v fojbah, ki ne ustrezajo realnim številkam, saj je že desetletja dokazano, da so to podatki, ki ne ustrezajo resničnosti.« Nivo njegove kritike je ta: »Kako se lahko zgodovinar, ki poje Bello ciao, sploh ima za zgodovinarja?«, je Cernigoieva zelo kritična do Cristicchija.

Piero Purini je med drugim omenil, kako se Cristicchi pretvarja, da je njegov pogled nevtralen: v predstavi, ki traja dve uri, pet minut posveti krutim dejanjem fašistov, ki jih predstavi kot maščevanje. Požig Narodnega doma predstavi kot maščevanje za umor dveh Italijanov v Splitu. Na ta način izkrivlja zgodovinska dejstva, kar je nedopustno. Poleg tega je njegovo delo sad čistega neznanja, saj enači Istro z etnično čisto italijansko zemljo, ki je bila vedno samo italijanska. Sploh ne ve, da so tam Slovenci, Hrvati in Italijani od vedno živi skupaj.

Sandi Volk je delil misel s Purinim, da je to, kar se dogaja, nek nov mit italijanske zgodovine, ki temelji na nacionalizmu, kar se dogaja tudi v drugih evropskih državah. »To je zgodovinska pripoved, kjer obstajajo samo Italijani in Slovenci. Da lahko legitimiramo ti dve eliti, se pozabi na del zgodovine, del skupne zgodovine se izbriše, hkrati pa se zgodovino osmeši. Cristicchi si želi denar in slavo: to pa lahko dosežeš tudi na drugačen način, ne tako, da se na tak način prodaja.«

Marco Barone se je strinjal s stališči zgodovinarjev in bil kritičen predvsem do zlorabe eksodusa v nacionalistične namene. »Vse trpljenje in nasilje druge strani je skraćeno na golih pet minut. Nekateri pa so po predstavi menili, da je pozitivno, da se je vsaj pet minut govorilo o trpljenju Slovencev.«

Claudia Cernigoi, Sandi Volk in Piero Purini so svoje poglede podali tudi v knjigi Od Sanrema do fojb (Da Sanremo alle foibe), ki jo je februarja izdala založba Kappa Vu in v kateri so zbrane kritične misli o predstavi Magazzino 18. (bf)

Z leve: Piero Purini, Claudia Cernigoi in Sandi Volk na srečanju

FOTODAMJ@N

KAVA - Študija potrošniških združenj

Illycaffè je zgled

Najbolj odgovorno podjetje na svetu v odnosu s pridelovalci kave

Med podjetji, ki se ukvarjajo s kavo, je Illycaffè v svetovnem merilu tisto, ki se najbolj odlikuje po prizadevanjih in družbeno okoljski odgovornosti v odnosu z državami Latinske Amerike, Afrike in Azije, kjer so plantaže kave. To plemenito priznanje izhaja iz neodvisne študije o največjih blagovnih znamkah kave, ki jo je izvedel mednarodni konzorcij ICRT (International Consumer Research & Testing). V konzorciju so razna potrošniška združenja, med katerimi je italijanski Altroconsumo.

Konzorcij je vzel v pretres socialno, gospodarsko in okoljsko politiko glavnih svetovnih akterjev v sektorju kave. Podjetje Illycaffè je zbralo največ točk in zavzelo absolutno prvo mesto. Ocenevalci so pohvalili dejstvo, da je tržaško podjetje vzpostavilo neposredne odnose z majhnimi pridelovalci, jim priznalo primerne cene in jih vključilo v iz-

ANDREA ILLY

obračevalne programe, s pomočjo katerih dvigajo kakovost svoje kave.

Predsednik Andrea Illy je izjavil, da je to sad dolgoletnih prizadevanj, »tovrsten pristop pa je v DNK-ju našega podjetja«. »Menimo, da je kava veliko več kot okusen napitek: je izraz bogastva različnih dežel sveta in simbol združevanja kultur,« je dejal in pristavil, da se z gojenjem kave preživlja 25 milijonov družin, zato imajo podjetja veliko odgovornost.

PROJEKT - Združenje Oltre quella sedia

Do lepših in obnovljenih igral s pomočjo prostovoljcev

S projektom Immergenza so mladi s posebnimi potrebami začeli s preurejanjem in vzdrževalnimi deli na otroških igralih v Ljudskem vrtu. Dela so se lotili člani združenja Oltre quella sedia, ki bodo pod budnim očesom Občine Trst poskrbeli, da bodo igrala dobila svojo prvotno podobo.

Ker je pozitiven pristop v odnosu do skupne lastnine bolj redkost kot ne, je Občina Trst rade volje prisluhnila projektu mladih s posebnimi projekti. V tem primeru so se spremenili v aktivne člane naše skupnosti, ki bi v prihodnje radi obnovili in popravili igrala tudi na drugih mestnih igriščih. Dejstvo je namreč, da so tudi igrala v parkih postala tarča vandalov, ki se vse pogostejše družijo na otroških igriščih.

Predstavniki tržaške Občine so privolili v sodelovanje z omenjenim združenjem in se mu zahvalili za zamisel. Ob tem so si tudi zaželeli, da bi delo prostovoljcev s posebnimi potrebami cenili tudi občani, ki se zadržujejo na otroških igriščih.

Prostovoljci so že na delu na otroškem igrišču v Ljudskem vrtu

FOTODAMJ@N

Za vsa dela, ki jih bodo opravili prostovoljci, je treba upoštevati navodila občinskih tehničnih uradov. Barve, laki in drugi materiali morajo ustrezati varnos-

Magazzino 18 ponovno v Rossettiju

Na odrskih deskah gledališča Rossetti bo nocoj (ob 20.30) na sporedu ponovitev predstave Simoneja Cristicchia Magazzino 18. Naj spomnimo, da je predstavo režiral nekdanji Rossettijev umetniški vodja Antonio Calenda. Ponovitve bodo v dvorani zavarovalnice Generali na programu do 9. novembra.

Vrednost spomina v Skladišču idej

Skladišče idej bo danes in jutri gostilo mednarodni posvet z naslovom Vrednost spomina - Izguba dobrin in spomin (Il Valore del Ricordo - La perdita dei beni e la memoria). Dvodnevni posvet organizira Pokrajina Trst v sodelovanju z drugimi institucijami. Ugledni predavatelji bodo v žarišče postavili teme, o katerih se je do zdaj malo govorilo, posebna vrednost posveta pa je njegova interdisciplinarnost. Govorniki se bodo dotaknili boleče izgube dobrin zaradi vojn, eksodusa, naravnih nesreč, političnih dogodkov ... Strokovnjaki bodo analizirali, kako so ljudje doživljali te travme in kakšne posledice so imele za pri-zadete. Današnji posvet se bo začel ob 9.30, med predavatelji pa bosta tudi dve predavateljici iz Ljubljane. Največje zanimanje bojda vlada za palestinskega profesorja Sarija Nusseibeha, ki bo popoldne ob 16.30 govoril o konfliktu med Izraelci in Palestinci. Popoldanski del bo vodila prof. Marta Verginella. Pester in raznolik program organizatorji napovedujejo tudi za jutri.

68. Tržaški zdravstveni dnevi

V avditoriju Muzeja Revoltella se bodo danes ob 16. uri začeli 68. Tržaški zdravstveni dnevi. Ob tej priložnosti bodo obeležili tudi 140-letnico tržaškega združenja zdravnikov, ki je bilo ustanovljeno daljnega leta 1874. Predavatelji bodo predstavili razvoj zdravstva v Trstu, slovesnost pa se bo zaključila s podelitvijo študijskih nagrad mladim zdravnikom. Tržaški zdravstveni dnevi se bodo nato nadaljevali jutri in v soboto, in sicer na katarinški bolnišnici, predavatelji pa bodo analizirali napredek na področju onkologije in paliativnega zdravljenja.

Včeraj danes

Danes, ČETRTEK, 6. novembra 2014

LENART

Sonce vzide ob 6.51 in zatone ob 16.46
- Dolžina dneva 9.55 - Luna vzide ob 16.41 in zatone ob 7.11.

Jutri, PETEK, 7. novembra 2014

ENGELBERT

VREME VČERAJ: temperatura zraka 18 stopinj C, zračni tlak 1016 mb ustaljen, vlaga 85-odstotna, veter 5 km na uro jugovzhodnik, nebo oblačno, morje rahlo razgibano, temperatura morja 18 stopinj C.

Čestitke

Draga KATJA, na tebi se ne pozna, da danes so nova leta prišla. Vsa »žlahta« ti zato želi, da te sreča, zdravje in veselje spremljajo vse dni.

Šolske vesti

OBČINA DEVIN NABREŽINA sporoča družinam učencev s stalnim bivališčem v občini, ki v š.l. 2014/15 obiskujejo nižje srednje šole oz. prva dva razreda višjih srednjih šol, in katerih ekonomske razmere ne presegajo 10.632,94 evrov, da lahko prosijo za dodelitev finančnih prispevkov za nakup učbenikov v smislu 28. člena, 1. odstavka, črka a) D.Z. 10/88. Prošnje, opremljene z ustreznimi dokumentacijo, je treba predložiti do 26. novembra. Info: Urad za šolstvo Občine Devin Nabrežina, Nabrežina 102, tel. 040-2017375.

Mali oglasi

40-LETNI FANT z večletnimi izkušnjami v industrijskem področju, išče kakršnokoli resno zaposlitev tudi v kmetijskem sektorju. Tel. št.: 040-200882, 328-1740877.

BLIZU TRGA OBERDAN dajem v najem študentom stanovanje sestavljeno iz: dnevne sobe, kuhinje, kopalnice in dveh spalnih sob. Tel. št.: 349-8430222.

GOSPA SREDNJIH LET z izkušnjo išče delo pri negi starejših oseb tudi pri čiščenju in likanju. Tel. št.: 329-3227075.

GOSPA išče delo kot hišna pomočnica v dopoldanskih urah ali pri negi starejših oseb 24 ur dnevno. Tel. št.: 00386-40637800.

ODDAM STANOVANJE pri Magdaleni, popolnoma prenovljeno in opremljeno, 60 kv.m., z dvoriščem 80 kv.m., s parkirnim prostorom na odprtem. Tel.: 338-1586832.

PRODAM domače klobase. Tel.: 339-5472406.

PRODAM trisedežni kavč, bele barve, cena 100,00 evrov. Podarim še dve prevleki. Tel.: 346-9439702 (Mavinje).

V PREBENEGU podarimo dva psička majhne rasti. Tel. št.: 040-231855, 040-213821.

ZANESLJIVA GOSPA z izkušnjami išče delo pri negi starejših oseb 24 ur dnevno. Tel. št.: 040-228658.

Turistične kmetije

KMETIJA DEBELIS je na Kolonkovcu odprla agriturizem do 16.11.2014.

Tel. 347-3648603 -
zaprto ob sredah

Osmice

NA PROSEKU v Kutu smo odprli osmico. Toplo vabljeni.

PAOLO IN MARINKA sta v Mavhinjah na Punkišči odprla osmico. Tel. št. 040-299985.

RAZSTAVA - Na pobudo SKD Vigred v šempolajski Štalci

Tudi stekleničke pripovedujejo o življenju vojakov na fronti

Zbiratelja Bruno Santini in Marco Perrino zbrala gradivo na temo Pijača med vojno

Utrinka z odprta razstave, ki ponuja res bogato in zanimivo gradivo

FOTODAMJ@N

Za naslovom nove razstave o prvi svetovni vojni na pobudo SKD Vigred v šempolajski Štalci se skriva edinstven pogled na življenje na fronti in v zaledju. Pijača med prvim svetovnim konfliktom razkriva intimen del vojaškega življenja. Razstavljeni predmeti so še toliko bolj dragoceni, saj se za vsakim najde osebna zgodba.

Razstava sloni na zbirateljski strasti dveh zbirateljev: Bruna Santinija in Marca Perrina. Oba že vrsto let veliko vlagata v iskanje vojaških predmetov in ostalin obdobja med letoma 1915 in 1918, ko je bil goriški Kras spremenjen v bojišče, tržaški predel za Grmado pa v izredno organizirano zaledje. Ravno to območje, ki gre od Cerovelj do Sežane, predstavlja še bogato zakladnico materialnih pričevanj avstro-ogrskega vojaškega ustroja, zato so v Šempolaju predstavljeni ravno predmeti, na katerih najdemo nemške, madžarske, poljske in srbohrvaške napise.

Ob številnih kovinskih predmetih prednjačijo steklenice piva in vina. Teh je v zaledju težko zmanjkalo, zanimive pa so zaradi posebnega izdelovalnega procesa. V nekaterih manjših stekleničkah najdemo na razstavi v Šempolaju tudi 100-letni konjak, ki je bil v takratnih avstro-ogrskih vrstah uvrščen v redno dotacijo vsakega vojaka, predvsem v zimskem času.

Prava težava na fronti pa je bila dobava pitne vode. Zelo pogosto so cesarjevi vojaki uporabljali vodo za hlajenje mitraljezov, na razpolago pa so imeli posebno razkužilo, ki je lahko uničilo bakterije v deževnici. V bolj srečnih trenutkih so pitno vodo dovažali na fronto kar v litrskih glinenih posodah. Nekatere med temi so na ogled tudi v Štalci.

Vsak bataljon je pogosto izdelal tudi lastno rekvizitiko, ki jo bi lahko danes enačili s promocijskimi dodatki velikih ali manjših firm. V to posebno kategorijo vojaških predmetov uvrščajo zbiratelji predvsem kozarce in skodelice iz porcelana, okrašene s simboli polka ali drugimi vojaškimi motivi.

Do takih in drugih dragocenih predmetov sta se dokopala Perrino in Santini. Slednji pa svojo ljubezen do zbirateljstva predmetov iz prve svetovne vojne prenaša na nečaka Ivana, saj je prepričan, da mora tako zanimanje imeti v krvi. Nikakor pa ne strinja z zlorabljanjem zbirateljske strasti, kaj še sploh, da bi kdo z zgodovino trgoval.

Razstava Pijača med prvo svetovno vojno 1914-1918 bo na ogled v Štalci vse do 23. novembra ob koncih tedna ob petkih, sobotah ter nedeljah od 16.00 do 19.00, ob nedeljah tudi dopoldne od 9.30 do 12 ure. (mar)

ŠEMPOLAJ - Skd Vigred in Združenje staršev Jutri tradicionalna dobrodelna baklada

SKD Vigred in združenje staršev COŠ S.Gruden in otroškega vrtca Šempolaj vabita jutri na tradicionalno človekoljubno Baklado, z zbirališčem ob 18. uri pred Štalco v Šempolaju. Na bakladi bodo zbirali prispevke za združenje Via di Natale. Združenje skrbi za vzdrževanje hospica Via di Natale, v katerem nudijo v 34 stanovanjih brezplačno gostoljubje sorodnikom bolnikov in bolnikom samim, ki se zdravijo v onkološkem centru v Avianu.

Pred začetkom sprehoda si bodo lahko udeleženci ogledali v Štalci zelo zanimivo in bogato razstavo Pijača v prvi svetovni vojni, razstava bo jutri na ogled od 16. ure. Na startu pred Štalco bodo v dobrodošlico zaigrali člani godbenega društva Nabrežina, ki bodo s poskočno koračnico pričakali sprevod tudi pri vходу v kulturno umetniški center Škerk v Trnovci. Vsi udeleženci so vabljeni, da prinese s se-

boj raznobarvne lučke, bakle, lanterne. Tudi sami organizatorji bodo dali na razpolago bakle.

Ob zaključku spreveda bo v prvem nadstropju galerije kulturni program. Nastopili bodo malčki OPS Vigred, ki jih vodita Serena Picco in Aljoša Saksida in moški pevski zbor Vesna, pod taktirko Rada Miliča. Združenje staršev bo nagradilo najlepše risbe, ki so jih na temo Barve glasbe narisali otroci in mladi. Risarskega natečaja so se udeležili malčki otroških vrtcev iz Gabrovca, Križa, Nabrežine, Devina, Mavhinj in Šempolaja; učenci osnovnih šol iz Križa, Nabrežine, Devina, Zgonika in Šempolaja ter srednješolci, ki obiskujejo srednjo šolo Iga Grudna. Vse risbe bodo razstavljene v galeriji. Večer se bo zaključil ob toplem čaju, kuhanem vinu in domačih dobrotah na dvorišču Škerkove galerije.

Pri Skd Slavko Škamperle se pripravljajo na 70-letnico

Skd Slavko Škamperle vabi danes, 6. novembra, ob 19.30 v prvem in ob 20.00 v drugem sklicu člane in simpatizerje v svoje prostore na Stadion 1. maj (Vrdeška c. 7) na redni občni zbor. Mestno društvo, ki bo prihodnje leto slavilo 70-letnico svojega obstoja, s svojo bogato kulturno dediščino zavezuje odgovorne Tržičane, da budno sledijo njegovemu delovanju in po svojih močeh vplivajo na njegovo rast. Tokratni volilni občni zbor bo priložnost za razpravo o marsičem in za nove pobude.

Vse za varstvo občanov

Danes bo v Kamnarski hiši v Nabrežini (ob 20. uri) na sporedu nova konferenca združenja Noè, na kateri bo odvetnik Giovanni Franchi, odgovorni za Državni svet pravnikov združenja Confconsumatori, predstavil koristne informacije. Slušatelji bodo izvedeli, na koga se lahko obrnejo, ko so v težavah v zvezi s previsokimi računi za telefon ali elektriko ... Občani bodo lahko izvedeli še marsikaj zanimivega in predvsem koristnega.

Jazz v Knulpu

V kavarni Knulp bo nocoj ob 21. uri na sporedu drugo srečanje iz glasbenega cikla, ki ga organizira tržaški jazzovski krožek Thelonious. Nastopil bo trio Antonio Fusco the Bilbo trio, ki ga sestavljajo Antonio Fusco, Henrik Jensen, Bruno Heinen.

Predavanje o Avicenni

V kavarni Tommaseo bo drevi ob 18. uri predaval palestinski profesor Sari Nusseibeh, ki poučuje filozofijo na jeruzalemski Univerzi Al Quds. Srečanje bo uokvirjeno v cikel srečanj z naslovom Znanost, literatura in civilna iniciativa, ki ga organizira SIS-SA. Ob tej priložnosti bo ugledni gost govoril o perzijskem učenjaku enciklopedične izobrazbe Avicenni.

Zgodovina Indijancev

Na sedežu Italijansko-ameriškega združenja FJK na Trgu sv. Antona Novega 6 bodo novembrski četrtki v znamenju informiranja zainteresiranih o ameriških staroselcih. Ta mesec bodo v žarišče postavili Indijance. Danes ob 10. uri bodo zavrteli film Trail of Tears: Cherokee Legacy. Ob naslednjih priložnostih bodo ob isti uri predvajali še druge filme in dokumentarce.

SSG - Repriza uspešnice za malčke, tokrat z Danijelom Malalanom

Bine Brvinc se je vrnil

Po torkovem nastopu v Trebčah še dolg niz srečanj z mladimi abonenti Zlate ribice

Bine Brvinc, mali junak iz pravljice Marka Kravosa, se je vrnil med predšolsko publiko. Slovensko stalno gledališče je poskrbelo namreč za reprizo otroške uspešne uprizoritve v režiji Marka Sosiča, ki je začela nov krog »obiskov« pri malih abonementih Zlate ribice v torek v Ljudskem domu v Trebčah. Po Gregorju Geču in Luki Cimpriču je senčnik-sončnik poljskih živalic prevzel Danijel Malalan. Z njim so svoje pustolovščine pripovedovali protagonist Bine, a tudi muha Žuža, deževnik Motovilčnik, pajek in črček.

Velike dogodivščine malega mravljinca se začnejo, ko se Bine z nahrbtnikom na ramenih in tremi drobtinami kruha odpravi na pot, da bi si poiskal novo hišico. Na poti sreča nove prijatelje in spogledljivo muho z mavričnimi krili, ki ga bo naučila leteti. Simpatične lutke, ki že veliko let zabavajo male gledalce predstave, so izdelale Marija Vidau, Silva Gre-

Bine Brvinc z Danijelom Malalanom

SSG

gorčič in Luciana Schillani. Nova pot gostujočega Bineta Brvinca bo dolga in pol-

na prijetnih srečanj z malimi gledalci, od Milj do Devina in tudi v Špetru.

MI&LAB - Od danes do nedelje v Mieli

Mikrofestival glasbe, gledališča in znanosti

Mikrofestival znanosti, glasbe, gledališča, filma in tehnologije Mi&Lab vabi na četrto izvedbo, ki bo na sporedu v gledališču Miela od 6. do 9. novembra letos. V prejšnjih letih se je festival odvijal februarja, tokrat pa je v jesenskem terminu vzpostavil povezavo s filmskim festivalom znanstvene fantastike Trieste Science+Fiction.

Koncert za galaksije in klavir bo nocoj ob 20.30 ponudil idealno potovanje skozi 14 milijard let staro zgodovino vesolja v družbi astrofizikarke Erice Bisesi, ki je tudi muzikologinja na Univerzi v Gradcu in bo izvedla skladbe Skrbjabin, Messiaena, Profokjeva, Liszta, Chopina in drugih avtorjev. »Homo-ko nismo bili sami« pa je naslov jutrišnjega predavanja paleoantropologa Giorgia Manzija iz rimske Univerze La Sapienza, ki bo ob 17.30 spregovoril o prvih korakih v evoluciji človeka.

»DNK srečuje Facebook« bo sobotna interaktivna predstava, ki je nastala po

istoimenski knjigi biologa in novinarja Sergia Pistoia o genetskih tekstih, ki so dostopni tudi na spletu. Predavatelj bo osvetlil potencial in omejitve teh testov s pomočjo duhovitega sogovornika Patrizia Roversija (na sliki). Na sklepnem sobotnem dogodku bodo predvajali dokumentarec o komunikaciji med gluhih, ki je lani prejel nagrado državnega združenja gluhih ENS za najboljši film. Filmska večera mikrofestivala bosta posvečena spominu na Stevea Jobsa (v petek) in virtualni ljubezenski zgodbi, ki jo pripoveduje film Spikea Jonzea Lei/Her (v nedeljo), dobitnik letošnje nagrade golden globe in oskarja za scenarij.

ROP

SLOVENIJA - Zaradi predvidenih velikih padavin v naslednjih dneh

Arso razglasil rdečo stopnjo vremenske ogroženosti za skoraj celotno državo

V oktobrskih poplavah je bil najbolj prizadet osrednji del Slovenije

ARHIV

LJUBLJANA - Agencija Republike Slovenije za okolje (Arso) je zaradi pričakovane velike količine padavin v prihodnjih dneh za danes za večji del države razglasila največjo stopnjo vremenske ogroženosti, katera območja bo deževje najbolj prizadelo, pa še niso mogli predvideti.

Najvišjo stopnjo ogroženosti so na Arsu po besedah meteorologa Braneta Gregorčiča razglasili zaradi velike količine padavin, ki bodo po napovedih padle od danes do sobote. Najbolj ogrožena bodo predvidoma območja južne, zahodne in osrednje Slovenije. Pa tudi del vzhodne Slovenije lahko zajamejo močnejše padavine. Kot je na včerajšnji novinarski konferenci pojasnil Gregorčič, je močno padavinsko območje včeraj že zajelo sosednjo Italijo, v noči na četrtek pa je zajelo tudi Slovenijo. Vremenoslavci pričakujejo, da se bodo vremenske razmere danes poslabšale povsod po Sloveniji. Pričakujejo tudi nastanek krajevnih neviht in s tem povezanih naličev.

Medtem ko je razglašena rdeča stopnja vremenske ogroženosti, pa za hidrološko ogroženost velja oranžna. Rdečo bodo po besedah hidrologa Janeza Polajnarja morda razglasili, ko bo znano, katera območja bodo bolj ogrožena. A hidrolog pričakuje, da bodo reke po državi zaradi dolgotrajnega deževja in predvsem velike predhodne namočenosti povzročile kar nekaj težav, splošna previdnost pa velja za večji del države.

Danes preko dneva pričakujejo močan porast manjših vodotokov in hudournikov predvsem na območju Posočja, Zgornjesavske doline, Vipavske doline in reke Reke. V noči na petek

pa naj bi začele naraščati tudi reke drugod po državi, zlasti v osrednji Sloveniji. Zaradi nevarnosti poplav je samo Mestna občina Ljubljana včeraj že razdelila 800.000 vreč.

Te visokovodne razmere se bodo nadaljevale predvidoma še v soboto, ko po Polajnarjevih besedah pričakujejo, da bo v večjem delu države vodnatost rek največja. Takšne razmere se bodo, posebej na kraških vodotokih, predvidoma nadaljevale vse do konca tedna, ponekod pa tudi v prvih dneh prihodnjega tedna.

Glede primerjave z oktobrskimi poplavami Gregorčič pravi, da bo tokrat padavinsko obdobje daljše, tako da bo skupna količina dežja precej večja, dež pa bo zajel tudi večji del Slovenije. Ali bodo lokalne posledice bolj ali manj izrazite, pa še ni mogoče napovedati. Tudi Polajnar pravi, da je ob zadnjih poplavah glavnina dežja padla v štirih urah, tokrat pa bo šlo za daljše obdobje. Skrbi pa jih zlasti zato, ker je letošnje leto izredno mokro in se vodotoki hitreje odzovejo na padavine kot v prejšnjih letih.

Glede na napovedi bodo pripadniki civilne zaščite dvignili pripravljenost na celotnem območju države, je napovedal poveljnik Civilne zaščite RS Srečko Šestan. Če bo treba, bodo v pripravljenosti tudi pripadniki Slovenske vojske.

Pri preprečevanju posledic morebitnih poplav prebivalcem svetujejo predvsem samozaščitno ravnanje. Dvignejo predmete v višja nadstropja, primerno zavarujejo električno instalacijo in spremljajo razmere. Predvsem pa morajo varovati lastna življenja in »ne reševati svojega premoženja, takrat ko jih voda že zaliva«.

VREME OB KONCU TEDNA

Kombinacija okrepljenih toplih južnih vetrov in povečane vlage

DARKO BRADASSI

Kdor se je včeraj ali v torek zazrl v nebo, je opazil, kako se oblaki z dokaj močnim in toplim vetrom iznad morja nenehno in hitro pomikajo proti goratim predelom. Pihal je okrepljen jugovzhodnik, mnogi mu pravijo jugo, ki so ga nekateri zamenjali kar za burjo. Toda razlika med obema vetrovoma je občutna. Burja priteka od severovzhoda iznad celinskih predelov, jugovzhodnik pa iznad Sredozemlja, kjer opravi precejšnjo pot nad morjem. Burja navadno vsebuje suh zrak, jugo pa se nad morjem obogati z vlago in je med drugim občutno toplejši, ker prihaja iznad južnejših predelov.

Kombinacija toplih okrepljenih južnih vetrov in povečane vlage navadno ne prinaša nič dobrega. Zlasti če so vztrajni in se pojavljajo v hladnejših mesecih. Topel in vlažen prizemni zrak namreč prinaša veliko energijo, ki se, če so vetrovi močni, še stopnjuje.

Močan jugovzhodnik mnogokrat prizanese tržaški pokrajini. V svojem zadnjem delu poti se namreč nad istrskim gričevnatim svetom spušča in suši, zato je ozračje nad obmorskimi predeli prehodno nekoliko bolj stabilno. Pa tudi ni večjih orografskih zaprek in oblaki nadaljujejo svojo pot proti severozahodu. To se je dogajalo do sinočnih ur. Toda ob vznóžju severnih goratih predelov, zlasti na severozahodu, se vlaga in oblaki nenehno in vztrajno kopičijo ter deloma vzpenjajo in ohlajajo. Nastane tako krog, ki lahko povzroči velike količine padavin, zlasti če dogajanje ni ravno kratkotrajno.

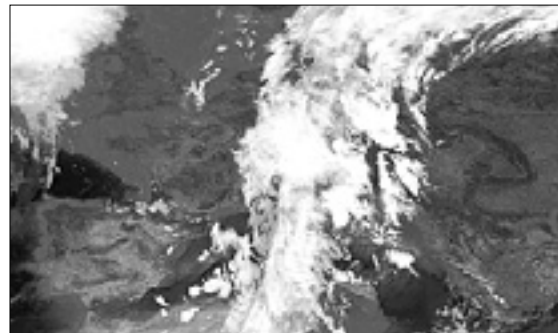
Taka je slika tudi v teh dneh. Naše kraje je zajela izrazita atlantska vremenska fronta, ki jo spremljajo okrepljeni južni vetrovi. Pomika pa se zelo počasi, ker jo

zaustavljajo močni višinski tokovi ter anticiklonsko območje vzhodno od nas in na Balkanu. Kopičenje vlage v alpskem in predalpskem svetu je bilo zato zelo izrazito. Med polnočjo in 18. uro je tako na Piancavallu, denimo, želena meteorološka opazovalnica FJK namerila kar 290 litrov dežja na kvadratni meter, v Tolmeču pa skoro 200 litrov. Gre za izjemne količine, ki bodo zelo verjetno povzročile hidrogeološke posledice.

Osrednji del vremenske fronte je sinoči zajel tudi ostale predele in okrepljenemu jugovzhodniku navkljub pričakujemo močnejše padavine tudi drugod. Pojavljale se bodo tudi plohe in nevihte, mestoma bo lahko nastal tudi kakšen nalič. Zaradi velikih količin padavin bo ponekod lahko prišlo do rizičnih situacij, nekatere reke, med katerimi ARSO opozarja tudi na Vipavo in Sočo, bodo lahko poplavljele. Tudi plimovanje morja bo visoko.

V popoldanskih urah se bo vremenska slika postopno začela umirjati, padavine pa v glavnem še ne bodo povsem ponehale. Izrazito južno vreme se bo nato nadaljevalo tudi v naslednjih dneh. Vrzal nad Sredozemljem se namreč še ne bo zapolnila. Pihali bodo okrepljeni južni vetrovi, ki bodo prinašali topel in vlažen zrak. Od petka do nedelje bo še prevladovalo oblačno vreme s padavinami, količine pa bodo v glavnem nekoliko normalnejše. Toplo bo.

Na sliki: vremenska fronta je sinoči zajela naše kraje

PISMA UREDNIŠTVU

Pismo dr. Borisu Pleskoviču

Spoštovani gospod dr. Boris Pleskovič, po povratku s potovanja sem zasledil v listu "Časnik" članek, naslovljen "Svetovni slovenski kongres o obsodbi Boštjana M. Turka". V njem je objavljena izjava Slovenske konference Svetovnega slovenskega kongresa, v kateri je zapisano, da se organizacija, ki ji predsedujete, ne strinja z dejstvom, da je ljubljansko kazensko sodišče obsodilo gospoda Turka, ker sem ga tožil zaradi razžaljenja časti. Omenjeni gospod me je namreč v nekem svojem članku javno ožigosal za "renegata", to je izdalca našega naroda. V svojem besedilu Slovenska konferenca Svetovnega slovenskega kongresa piše: "Publicist Boštjan Turk je pri svojem pisanju omenilo dejstvo, da je Giuseppe Pierazzi šele leta 2002 zopet poslovenil svoje ime, čeprav bi mu italijanski zakon to omogočal že veliko prej. Ker je na to opozoril, je bil Boštjan Turk na sodnem procesu obsojen na dva meseca zapora pogojno s poskusno dobo dveh let. To je seveda precedenčna odločitev za Slovence, ki so živeli in še živijo v Italiji in ki so imeli, kar se tiče svojih imen podobne usode. Reševali so jih seveda vsak po svoje. Večina seveda v skladu s svojim prepričanjem, zato so svoja imena poslovenili, čim je bilo mogoče, za nekatere pa je bila demonstracija svoje slovenskosti manj pomembna. Sporočilo, ki ga vsebuje odločitev sodišča, ne pušča nobenega dvoma: prav so imeli

mlačneži. Prav je imel Pierazzi, ki je šele nekaj desetletij po tem, ko bi bilo možno, spremlil svoje ime v slovensko obliko."

Strenjam se, dr. Pleskovič, da je razsodba precedenčna, saj skuša vnesti v našo publicistiko nekaj etike, ki je bila in je v njej pogosto odsotna. Na žalost to potrjuje tudi Slovenska konferenca Svetovnega slovenskega kongresa, ker uporablja pri svoji argumentaciji izkrivljene trditve. Kar se mene tiče, ni res, da sem javno izpovedal svojo narodno pripadnost šele leta 2002. V skladu z zakonom sem poslovenil priimek že leta 1976, krstno ime pa v trenutku, ko je bil izglasovan zaščitni zakon. Šlo je namreč za dva različna postopka, od katerih je vsak imel svojo logiko. Kljub temu, da sem bil med leti 1976 in 2002 uradno Giuseppe Pirjevec, sem v javnosti nastopal kot Jože Pirjevec in tako tudi podpisal vse svoje knjige, objavljene v Italiji in drugod. Kar se pa tiče slovenske manjšine v Italiji, ni res, da je večina tržaških Slovencev poslovenila svoja imena in priimke "komaj je bilo mogoče". Kar zadeva priimke, bi se to lahko zgodilo takoj po vojni, toda levičarski predstavniki skupnosti so temu nasprotovali, ker so zahtevali, da oblasti avtomatično poslovenijo vse priimke, kakor so bili avtomatično poitalijančeni. Prevladala je očitno skrb, da se mnogi Slovenci, zaradi nacionalističnega pritiska italijanske večine, kateremu smo bili in smo še izpostavljeni, za ta korak posamično ne bodo odločili. Trditi v tem kontekstu, da sem

"mlačnež" je krivično in lažno. Očitno je, da Slovenska konferenca Svetovnega slovenskega kongresa, kljub svojemu imenu, tržaške stvarnosti ne pozna in da njeni člani ne berejo Primorskega dnevnika. Z ta list pišem namreč že štirideset let. Če v mojih člankih najdete "mlačna" stališča, me prosim nanje opozorite.

Vabim Vas, dr. Pleskovič, da se mi kot predsednik Svetovnega slovenskega kongresa in eminenten intelektualac javno opravičite. V nasprotnem primeru bom prisiljen, da tudi Vas tožim, kot sem gospoda Boštjana Turka (ki mi poleg drugega v svojem članku sploh ni očitel, da sem šele leta 2002 spremenil svoje ime).

Jože Pirjevec

Gospa Polojaz!

Živimo v dveh različnih svetovih. Še nikogar nisem srečal, ki bi sodil dogajanja izpred 17 let. Vsem je jasno, da o tem ni kaj razpravljati. Sporno je obnašanje naše škofije. Nihče ne debatira o pedofiliji, ampak o obnašanju škofa. Hitrica s katero je bil cel polotok obveščen o dogajanjih, družina pa nič. Izgovor o nesporazumu pri obveščanju je otročji. Kaj je šel iskat v Sv. Križ (ali Križ)? Po mojem je vedel, kaj je nakuhal in pretakanje solz med mašo ni bilo namenjeno njegovemu podrejenemu, od Boga danemu v oskrbo, ampak zavedanje lastne krivde. Bog me varuj njegovega očetovstva.

To in ne žalostno dogajanje izpred 17-ih let je stvar ogorčenja. Mons. Vončina, ki nekaj ve o tem, kot je sam poročal v intervjuju za Il Piccolo, ni bil od škofije poklican, da bi jim o tem, kaj poročal ampak samo oblaten preko njenega vikarja za stike.

Pisal sem temu pooblaščenemu in ga vprašal: "Come mai prima di sparare a zero su mons. Vončina non gli hai telefonato?" ("Zakaj nisi telefoniral mons. Vončini, predno si ga blatil?")

Odgovor je bil: "Grazie per la fraterna corruzione. Vi sono purtroppo cose che si devono fare con rettitudine ed onestà di coscienza anche se il cuore sanguina come in questo momento. Don Ettore"

Ne prevajam, ker nisem doktor teologije itd., kot ta dušni pastir. Vsak naj si preveda sam in naj razume, kar razume.

To so stvari, ki begajo človeka, kristjana in ne. Ne razpravljanje o pedofiliji

Aleksander Korošič

PS. Tri leta gojenec v Marjanišču, šest let vzgojitelj v Villaggio del fanciullo, dve leti in pol, ko sem postal sirota, v župnišću v Rojanu pri mons. Zorkotu, ki mi je pomagal; cerkveni pevec. Kljub našemu škofu ostajam veren, ker nekaj je vera, nekaj pa cerkev. "Njih besede poslušajte, po njih zgle dih se ne ravajte." (A. K.)

Milan Apih

V zvezi z avtorjem Bilećanke Milanom Apihom je očitno prišlo do nespo-

razuma. Drži namreč, da Apih ni poučeval na Katinari, pač pa je bil mož katinarske učiteljice Mare Pečar, ki je med drugim v rojstni vasi poučevala svojo mlajšo sestro Avrelijo Pečar, bodočo igralko slovenskega gledališča Leli Njkrst in mojega očeta Maksa, ki je bil njen nečak. Vsi so se spominjali bivanja Milana Apiha na Katinari in pripovedovali o njem marsikatero dogodivščino. Moj oče Maks se je z Apihom napotil v Jugoslavijo, kjer sta učiteljevala na Štajerskem in Prlekiji.

Prateta Mara Pečar Apih je vpisana na spomeniku padlim partizanskim učiteljem v Murski Soboti, kar daje misliti, da podatek o njeni smrti leta 1941 v Ljubljani najbrž ne drži. Spletna enciklopedija Wikipedija njeno smrt določa med letoma 1941 in 1945.

Neskladja med uradnimi zapisi in spomini pričevalcev vsakakor ničesar ne jemljejo njihovega ugledu in žrtvovanju.

Stojan Spetič

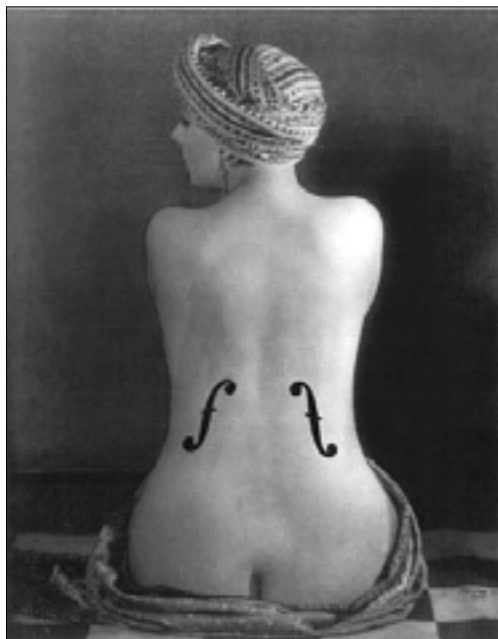

RAZSTAVA - V Vili Manin razkošen izbor del edinstvenega umetnika 20. stoletja

Man Ray je dokazal, da je fotografija lahko umetnost

'Fotografija ni umetnost' je veljalo takrat, ko je slikar Man Ray začel svojo fotografsko kariero. Misel je izbral za naslov še danes pomembnega eseja o fotografiji (Photography is not Art, 1937). Naslov je bil zavajajoč, saj so ga zares zanimali razlogi, zakaj ljudje ne sprejmejo fotografije kot umetnosti. Čeprav je prvi fotoaparati kupil predvsem zato, da bi z njim reproduciral svoja slikarska dela, ga je hitro izbral za izražanje svojih umetniških idej. S svojimi fotografijami je veliko pripomogel k temu, da so poznavalci umetnosti spremenili mnenje in začeli verjeti, da je 'fotografija lahko umetnost'. 'Fotografija je lahko umetnost' (Photography Can Be Art) je naslov njegovega eseja, ki ga je napisala kasneje in v katerem zagovarja tezo, da so nastala nekatera izmed najbolj popolnih umetniških del takrat, ko se avtorji niso zavedali, da ustvarjajo umetniško delo, temveč so se ukvarjali le s tem, kako bi izrazili svojo idejo. S slikarskim orodjem, fotoaparatom, besedo ... Tudi sam se je svobodno premikal med slikarstvom, fotografijo, ilustracijo, pisano besedo, filmom. In prav to njegovo genialno obvladovanje številnih medijev sta izkoristila Guido Comis in Antonio Giusa, kuratorja razstave s preprostim naslovom 'Man Ray'.

Man Ray (1890-1976) slikar, fotograf, kipar, ilustrator, filmski eksperimentator, izumitelj, pisatelj, mislec, dadaist, nadrealist ..., se je rodil kot Emmanuel Rudnitsky v Filadelfiji ruskim emigrantom in že pri sedmih letih želel postati umetnik. Ko je v New Yorku delal kot komercialni umetnik, se je začel podpisovati z Man Ray. Čeprav je zelo priročno povezovali njegov novi priimek Ray (žarek) z lučjo, elementom, ki mu je bila tako blizu, pa so zares priimek spremenili že njegovi starši zaradi naraščajočega antisemitizma. New York mu je bil kmalu premalo. Ko

Man Ray: Ingresova violina, 1924

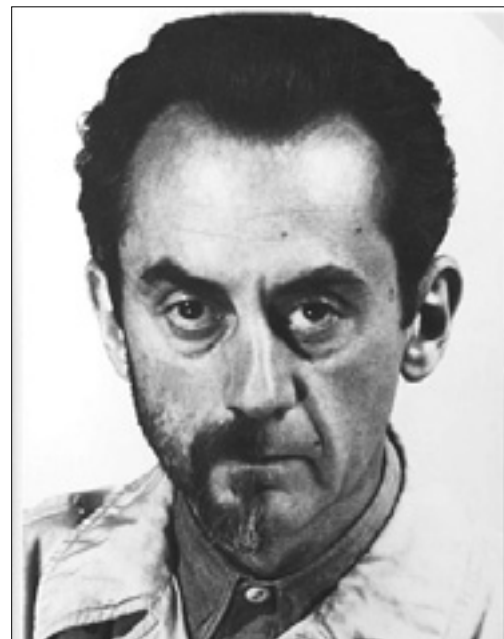
sta se zblížala z dadaistom Marcelom Duchampom, pa čeprav Man Ray ni govoril francosko in Duchamp ne angleško, ga je zamikalo središče avantgardne umetnosti, Pariz. 'Man Ray, n.m. Synon. de Joie jouer jouir' ('Man Ray, m. sp., sinon.: od radosti igrati uživanje') so besede, s katerimi je Marcel Duchamp opisal umetnika, zato najbrž ni tako težko razumeti široko paleto ljudi, s katerimi se je družil.

Prijateljaval je s številnimi najpomembnejšimi umetniki tistega časa: s Francisom Picabio, Pablom

Picassom, Dalijem, Tristanom Tzaro, Henrijem Matisom, Giorgiom De Chiricom, Constantinom Brancusijem. Portretiral je tudi mnoge druge, recimo pisatelje Marcela Prousta, Ernesta Hemingwaya, Jamesa Joycea, Ezro Pounda, Gertrude Stein ali pa Peggy Guggenheim. In seveda najlepše ženske, ki so gibale med pariško umetniško družbo. Nekatere so bile prijateljice ali življenjske sopotnice, druge le muze. Težko se jim je upiral. Ko je potrkala na vrata njegovega pariškega studia legendarno lepa Amerikanca Lee Miller in se mu ponudila za asistentko, ji je odvrnil, da odhaja na počitnice in da tudi sicer vsi vedo, da nima nikoli asistenta. Lee Miller je odpotovala z njim na počitnice in bila dolgo obdobje njegova asistentka. Skupaj sta izumila fotografsko tehniko solarizacije, po njem imenovanega rayograma, primerne za asociativne dadaistične ali nadrealistične kolaže in nadrealistični koncept t.i. "najdene-ga predmeta" (objet trouvé), značilnega za njegovo umetnost.

Pred drugo svetovno vojno se je umaknil v ZDA, a brez Pariza ni dolgo zdržal. V začetku petdesetih let se je vrnil v Francijo. Pokopan je na pokopališču na Montparnassu.

V Vili Manin je na ogled izjemen izbor okoli 300 njegovih del. Razstavo sta kuratorja postavila tako, da se lahko sprehodimo skozi avtorjevo celotno ustvarjalno življenje. Naš pogled pritegnejo likovna dela, slike, risbe, objekti, ki pa jih zaradi skrbno izbranih odlomkov iz njegove zabavne avtobiografije Self Portrait (Avtoportret), z lahkoto umestimo v čas in prostor, v katerem je živel. Izjemno dragocene so tudi projekcije eksperimentalnih filmov Retour à la raison, Emak Bakia, Les Mystères du Château du dé in Etoile de mer, ki jih je posnel v 20. le-

Man Ray: Avtoportret, 1943

tih, saj ni prav veliko priložnosti, da bi jih lahko videli. Mana Raya uvrščajo k dadaistom in nadrealistom. Velja za začetnika avantgardne fotografije in umetniškega filma. A za poznavalce in ljubitelje fotografije je že zaradi fotografij 'Ingresova violina', ženskega akta, kjer je telo povezal s formo violine, 'Kiki z afriško masko' ali 'Solze' zgolj Man Ray, edinstveni umetnik 20. stoletja.. Razstava Man Ray bo na ogled do 11. januarja 2015.

Meta Krese

KNJIGA - Novinar Antonio Caiazza o svojem delu La notte dei vinti

Roman o albanski čistki

Albanija Enverja Hoxhe je bila hermetično zaprta država: po padcu berlinskega zidu je bila želja po svobodi neobvladljiva

Po padcu berlinskega zidu je demokracija plaz zajel vso vzhodno Evropo. Med najbolj navdušenimi so bili Albanci, ki so bili že desetletja ujeti v najbolj osamljeni komunistični državi v Evropi. Sla po svobodi je bila ob koncu 80. let že neobvladljiva in Albanci so se ob prvi priložnosti množično vkrkali na ladje in čolne ter odppluli v Italijo. Te dogodke je v zanimanjem spremljal novinar Antonio Caiazza, ki je po rodu iz Siana pri Salerno, že več let pa dela na tržaškem sedežu RAI. Albanijo je prvič obiskal takoj po smrti diktatorja Enverja Hoxhe leta 1985, zatem se je vanjo večkrat vrnil. Leta 2008 je objavil knjigo In alto mare. Viaggio nell'Albania dal comunismo al futuro, junija letos pa je pri založbi Nutrimenti izšel roman La notte dei vinti (Noč poraženih), resnična zgodba o čistki iz leta 1975.

Od kod zanimanje za Albanijo?

Albanija je prav posebna država, jaz pa sem radoveden. Gre za povsem neobičajno deželo in bolj ko se z njo ukvarjam, tem bolj me preseneča. Med pisanjem zadnje knjige se mi je zdelo, da spoznavam mišljenje diktatorja Enverja Hoxhe. Albanijo je oblikoval v skladu s svojimi mislimi in ekso. O tej skrivnostni državi nam ni bilo dane vedeti ničesar: edine informacije smo lahko črpali iz zemljepisnih učbenikov, segale pa so le do 50. let - dokler je imela Albanija še odnose z drugimi državami. Do 60. let so bili ti odnosi usmerjeni v sovjetski blok, s kulturnega vidika pa so bile vse te države povezane z Zahodom.

Kaj se je zgodilo, ko je Enver Hoxha prekinil odnose s SZ?

Za Albance je bil to velik šok. Za Hoxho so bili edini pravi komunisti Kitajci in leta 1961 so v Albanijo začeli prihajati kitajski strokovnjaki - npr. inženirji, ki so pomagali zgraditi velikanisko in onesnažujočo jeklarno v Elbasanu. Kitajci pa so bili za Albance kot marsovci, v njih ni bilo nič evropskega. V 70. letih je Hoxha podvomil v avtentičnost kitajskega komunizma in leta 1978 je pretrgal še vezi s Pekingom.

V zadnji knjigi obravnavate »pozabljen« dogodek.

Rekel bi, da je Albanija kot taka »pozabljena« dežela. Italijani pozabljamo, da je Albanija del naše zgodovine, naša vojska jo je napadla in zasedla: mi smo povzročili albansko vojno tragedijo. To je ena od držav z največjim številom mrtvih v drugi svetovni vojni glede na število prebivalcev. Po vojni smo nanjo popolnoma pozabili.

Albanci pa so nas opazovali: najprej iz vohunskih podmornic, potem po televiziji in po padcu berlinskega zidu so množično bežali k nam. To je bil edinstven, patološki beg v tujino. Vse so pustili doma in odšli, kar tako mimogrede. Albanija je bila dotlej podobna ogromnemu zaporu: niti Romunija ni bila tako zaprta.

Kaj pa pokol iz leta 1975?

Šlo je za obračunavanje v komunistični partiji. Takih čistk je bilo več, pritegnil pa me je lik prvega ministra Mehmeta Shehuja, ki si je decembra 1981 vzel življenje po sporu s predsednikom. Shehuja so poznali kot »železnega voditelja«, enega glavnih likov osvobodilnega boja. Po vojni je pomagal zgraditi

državo, ki je v bistvu prihajala iz srednjega veka. 90% prebivalcev je bilo nepismenih, danes pa so izobraženi. Režimu je treba pripisati nekaj zaslug, saj je ustanovil zdravstveni in šolski sistem, zgradil elektrarne in drugo.

Shehuja so se vsi bali, generali so pred njim trepetali. V državnem arhivu v Tirani pa sem našel zapisnik političnega procesa iz leta 1981, v katerem je dan pred samomordom deloval neobogljeno. Opravičeval se je in nihče ga ni branil. Po tem branju me je zanimala prejšnja, predzadnja čistka, v kateri je bil Shehu krvnik. Na zatožni klopi je bil obrambni minister Beqir Balluku, ki mu Shehu ni zaupal: na čelo vojske je hotel postaviti svoje ljudi. Ballukuja so ustrelili, ob njem pa ubili dva Shehujeva zaveznika. Predsednik Hoxha je namreč odkril spletko: Shehuju je dovolil, da jo izpelje, hkrati pa je dal obsoditi na smrt njegova varovanca. Da bo jasno, kdo je glavni.

Ali ta preteklost bremeni Albance?

Knjiga se začne s citatom iz Christe Wolf: »Preteklost ni umrla in niti ni preteklost«. Preteklost bremeni narode in posameznike, je del sedanosti in pogosto prihodnosti. Mislim, da Albanci (tako kot mnogi drugi) še niso resno analizirali svojega komunističnega pol stoletja. Dobra ustava ni dovolj. Sali Berisha, bivši osebnikardiolog Enverja Hoxhe, je od leta 1990 skoraj 20 let vodil državo: ravnal je samovoljno kot komunistični voditelj.

Pozitiven pa je doprinos izseljencev: na italijanskih univerzah je 10.000 albanskih študentov. Ti predstavljajo novo upanje za državo, ki se deli med sodobnostjo in zaostalostjo. Po drugi strani pa imamo tudi v Italiji sodobna mesta in zaostale vasice, v katerih se še streljajo.

Dvajset let je kratko obdobje. Pri nas naj bi se šlo zdaj začeti manj obremenjeno ukvarjati s polpreteklo zgodovino.

Aljoša Fonda

filmi@primorski.eu

GREMO V KINO

Torneranno i prati

Režija: Ermanno Olmi

Igrajo: Claudio Santamaria, Alessandro Sperduti, Francesco Formichetti in Andrea Di Maria

Italija 2014

Ocena: ★★★★★

POGLEJ TRAILER!

Še en film, ki je posvečen prvi svetovni vojni ob stoletnici njenega začetka. Pa čeprav je ta zgodba postavljena v leto 1917, se pravi tri leta kasneje in sovpada z dogajanjem na Soški fronti. Najnovejši Olmijev celovečerec so v resnici posneli v Asijagu, to je na planoti nad Vicenzo, kjer režiser Olmi tudi živi. To področje velja za enega osrednjih prizorišč prve svetovne vojni. Zgodba pa spada tudi na Kras, saj, kot je obrazložil veliki italijanski filmski mojster, mu je osrednji navdih za film ponudil oče, ko mu je pripovedoval o bojih in o vojni, ki se je kot italijanski vojak udeležil prav v naših krajih in o kateri je sinu kasneje večkrat govoril in vsakič znova so se mu pri tem orosile oči.

Zgodba se tako odvija v temni, mrzli noči, v izkopanem jarku, kjer skupina italijanskih vojakov sledi ukazom, ki jim jih velevali iz toplih in varnih poveljstev. Dogajanje je postavljeno v ledene, zimske mesece in čudovita zasnežena pokrajina, deluje karseda protislovno z občutkom smrti in nemoči, ki ju doživljajo vojaki. Premraženi, slabo obuti in oblečeni se s konji povzpnejo po območju, ki ga nikakor ne poznajo in dobro vedo, da gredo tako odpravljeni v smrt. Vojaki, ki se med seboj pogovarjajo ob uporabi različnih narečji in akcentov, kot dokaz, da so do tja prišli od vsepovsod, ker je morala njihova generacija prisilno v vojsko. V daljavi tišino temne noči prekinja pokanje strel in eksploziranje bomb. Scenarij si je trinosemdesetletni režiser zamislil po pripovedi neapeljskega pisatelja Federica De Roberte. Zanimivo, da je ista pripoved navdahnila tudi drug film, ki je poklon stoletnici atentata v Sarajevu, ki ga je posnel Saverio Costanzo. Za glasbeno kuliso Olmijevega dela pa je poskrbel Paolo Fresu.

Olmijev celovečerec je predvsem zgodba, ki vabi k razmišljanju o miru in o nesmiselnosti vojn. Ko bodo travniki spet ozeleneli, bo namreč vsega najhujšega konec. Hkrati pa je tudi res, da bodo travniki vselej spet ozeleneli, pa čeprav so se na njih odvijali najhujši boji. (Iga)

NEW YORK - Na volitvah sredi predsedniškega mandata

Popolna zmaga republikancev Obama za sodelovanje s Kongresom

NEW YORK - Predsednik ZDA Barack Obama je sinoči na tiskovni konferenci nagovoril državljane po hudem porazu, ki ga je doživela njegova Demokratska stranka na volitvah sredi predsedniškega mandata. Povedal je, da je pripravljen na sodelovanje z novim Kongresom, kjer imajo po volitvah republikanci popolno večino. »Želim se soočiti z idejami, ki bi bile ugodne za ameriške ljudi, ne glede na to, ali prihajajo iz vrst Demokratov ali republikancev,« je dejal Obama.

Obama se pripravlja na zadnje dve leti svojega mandata, v katerih bo imel proti svoji politiki Kongres z republikansko večino. V podobnem položaju so se pred njim znašli še predsedniki Dwight Eisenhower, Ronald Reagan, Bill Clinton in George W. Bush.

Po še vedno nepopolnih izidih bodo imeli republikanci do konca Obamovega drugega predsedniškega mandata v senatu najverjetneje 53 ali 54 sedežev, demokrati z dvema neodvisnima senatorjem pa 46 ali 47. V Louisiani bo 6. decembra drugi krog volitev med demokratsko senatorko Mary Landrieu in republikancem Billom Cassidyjem.

Tekmi še nista odločeni v Virginiji, kjer republikanski izzivalec Dan Gillespie kljub zaostanku za okoli 10.000 glasov še ni priznal poraza proti demokratskemu senatorju Marku Warnerju, glasovnice pa štejejo še na Aljaski, kjer poraza proti republikanci Danu Sullivanu kljub zaostanku še ni priznal demokratski senator Mark Begich.

Zmaga republikancev je bila sinoči popolna. V 435-članskem predstavnem domu, kjer so večino osvojili na volitvah leta 2010, so doslej demokratom odvzeli 13 sedežev, 16 tekem pa še ni razdeljenih. Na guvernerskih volitvah so republikanci demokratom odvzeli štiri položaje (Illinois, Massachusetts, Maryland, Arkansas), demokrati pa so vrnili uslugo le v Pensilvaniji. Pet tekem za zdaj še ni odločenih.

Kljub veliki zmagi republikancev se Amerika sinoči ni premaknila povsem na desno, saj so uspevale tudi bolj leve referendumske pobude. V Oregonu, prestolnici Washington in na Aljaski so volivci potrdili legalizacijo marihuane za rekreacijske namene, volivci Aljaske, Arkansasa, Nebraske in Južne Dakote pa so potrdili povišanje zaračunane minimalne plače na 9,75 oziroma 8,50 in devet dolarjev na uro, vendar šele z letom 2016 ali 2017.

Kalifornijski volivci so spet opravili kup referendumov - od povišanja odškodnine za bolečine v zdravstvenih tožbah do obveznega alkotesta za zdravnike in izboljšanja vodne infrastrukture do povečanja proračunskega varčevanja. Posegli so tudi v kazensko zakonodajo in nenasilne zločine prekvalificirali v prekrške, da zmanjšajo prenapolnjenost zaporov.

Volivci Severne Dakote so zavrnili ustavni amandma, da se življenje začenja s spočetjem, v Tennesseeju pa so dovolili državnemu kongresu regulacijo splava, kar je vrhovno sodišče države zavrnilo že leta 2010.

Obama je po izgubi predstavniškega doma leta 2010 z nasmeškom dejal, da so jih republikanci dobro izprašili. Televizija ABC je včeraj poročala, da se tokrat ne bo smejal, ampak bo skušal v zadnjih dveh letih narediti vse, kar mu ustava omogoča, da stori brez sodelovanja kongresa. Obama se je od leta 2009 naprej nenehno zavzemal za sodelovanje in kompromise, zaradi česar je bila sprejeta zdravstvena reforma, ki je skoraj nihče ne mara, saj stroškov za posameznike ni znižala.

Reforma je bila sprejeta brez sodelovanja republikancev, katerih senatni vodja Mitch McConnell je že leta 2009 dejal, da je njihova najpomembnejša naloga preprečiti Obami, da dobi drugi mandat. To jim ni uspelo, so pa leta 2010 in tokrat dobili po-

oblastilo volivcev za utrditev opozicije predsednikovi agendi. Večina Američanov je nezadovoljna z blokadami v kongresu, vendar so jo z volilnimi izidi sedaj še utrdili.

Analitiki pričakujejo, da bo skušal Obama rešiti demokrate pred novim porazom leta 2016 z izvršnimi ukazi glede priseljevanja, da si zagotovi podporo volivcev latinsko-ameriškega izvora. Imigracijska tema bo ena od vročih tem v naslednjih dveh letih, poleg poskusov odprave zdravstvene reforme in znižanja davkov za premožne in korporacije.

Področja, kjer obstaja možnost sodelovanja, pa so med drugim sklepanje zunanjetrogovinskih sporazumov, celovita davčna reforma, kjer se Obama in republikanci strinjajo, da je potrebna, ter deloma tudi zunanja politika. Veliko bo odvisno tudi od razmer znotraj republikanske stranke, kjer bo potekalo prerivanje med pripadniki gibanja čajanke, ki ne marajo besede kompromis, in bolj pragmatičnim delom stranke.

Televizija ABC je včeraj poročala, da bo skušal Obama v zadnjih dveh letih narediti vse, kar mu ustava omogoča, da stori brez sodelovanja kongresa.

ANSA

RIM - V hudem neurju v Toskani ena smrtna žrtev

Pol Italije zopet pod vodo

Za danes rdeči alarm tudi v Rimu, kjer bodo po odredbi prefekta zaprte vse šole - Močno deževje povzročilo strah v Liguriji

Levo poplavljen delavnica marmorja v Carrari, desno razdejanje po zračnem vrtilcu v Catanii

ANSA

DONECK / KIJEV - Smrtne žrtve

Vse bolj krhka prekinitev ognja na vzhodu Ukrajine

DONECK / KIJEV - Prekinitev ognja na vzhodu Ukrajine postaja vedno bolj krhka. Potem ko je ukrajinski predsednik Petro Porošenko v torek napovedal dodatne napotitve ukrajinske vojske na vzhod in jugozahod države, so včeraj z območja letališča Doneck in sosednjih vasi tudi z območja Luganska poročali o silovitih spopadih in smrtnih žrtvah. Po navedbah separatistov je bilo v topniškem obstreljevanju v neki vasi na območju Luganska včeraj ubitih dvanajst civilistov. V Donecku naj bi dva človeka, stara 14 in 18 let, umrla, ko je granata padla na športno igrišče neke šole. Nemška tiskovna agencija dpa je že pred tem iz Donecka poročala o eni smrtni žrtvi med civilisti ter štirih ranjenih.

Iz Kijeva so medtem sporočili, da sta bila na vzhodu države ubita dva vojaka, devet je bilo ranjenih. V nekem hotelu v Donecku so se sicer včeraj sešli predstavniki Kijeva, Moskve, proruskih separatistov ter opazovalci Organizacije za varnost in sodelovanje v Evropi (Ovse), ki naj bi skušali rešiti majavo prekinitev ognja s 5. septembra.

Kot je po poročanju AFP povedal predstavnik Ovseja Alexander Hug, kakega napredka niso dosegli, saj je raven zaupanja med sprtimi stranmi še vedno zelo nizka. Je pa po njegovem mnenju ohrabrujoče, da se sploh pogovarjajo. Ukrajinski premier Arsenij Jacenjuk je pred tem včeraj sporočil, da bo Kijev separatističnim regijam na vzhodu države ukinil državno finančno pomoč, dokler »z območja ne bodo pregnani vsi teroristi«. Ob tem je dodal, da bodo v času zimske sezone ohranili dobavo plina in električne energije za omenjeni del države.

Ruski predsednik Vladimir Putin je medtem včeraj, dva meseca po dogovoru o prekinitvi ognja iz Minska, opozoril, da se »državljanska vojna« na vzhodu Ukrajine nadaljuje. »Kljub dogovorom iz Minska še vedno obstreljujejo mirne kraje in še vedno umirajo miroljubni ljudje,« je dejal Putin.

RIM - Toskano so prizadele hude poplave, ki so po dosedanjih podatkih zahtevale smrtno žrtev, eno osebo še pogrešajo. Pri smrtni žrtvi gre za priseljenca, ki je umrl, ko je nek potok v bližini obalnega mesta Massa Carrara prestopil bregove. O poplavih poročajo tudi iz Ligurije. Zaradi nevarnosti naraslih vod so evakuirali več deset ljudi. Ponekod v Toskani je v samo treh urah padlo toliko dežja, kot ga običajno v celotnem oktobru. O hudih poplavih so poročali tudi iz Ligurije, ki so jo poplave prizadele že pred mesecem dni, ko so povzročile večmilijonsko gmotno škodo. Predvsem v Genovti ljudem težave povzroča še silovit veter.

Gladina morja se je povečala tudi v Benetkah. Hkrati vremenoslovci napovedujejo nove padavine. Zadnje hude poplave so Italijo prizadele sredi oktobra in zahtevale najmanj štiri smrtno žrtve.

Za danes so oblasti in Civilna zaščita oklicali stanje pripravljenosti v številnih krajih Italije. Rdeči alarm so sprožili tudi v Rimu, kjer je prefekt odredil zaporo vseh šol. Prav tako bodo ostal ezaprte univerze La Sapienza, Roma Tre in Tor Vergata, v mestu pa je v veljavi poseben prometni režim z uporabo vsega osebja, ki je lahko na razpolago.

Župan Ignazio Marino je sinoči

dejel, da tolikšne emergence Rim še ni doživel in odredil, da mora biti vse osebe občinskih stražnikov na razpolago na rimskih ulicah. Tako prefekt kot župan sta priporočala ljudem, naj gredo iz hiše samo zaradi dela ali pomembnih obveznosti. Vsekakor pa naj se ljudje v čim manjši meri poslužujejo osebnih avtomobilov. Velja tudi priporočilo, naj ljudje ne spijo v kletnih prostorih, ker obstaja konkretna nevarnost poplav.

Precej škode je slabo vreme na območju Rima povzročilo že včeraj. V nekaterih predmestjih je veter izruval vrsto velikih dreves, poškodovanih je bilo tudi veliko avtomobilov. Na letališču Fiumicino je letalo Atr 42, ki je priletelo iz Ancone, bilo prisiljeno k zasilnemu pristanku, potem ko je strela udarila v enega izmed motorjev. Od 51 potnikov nihče ni bil ranjen, bilo pa je veliko strahu. V centralni ulici Tritone je razbito steklo, ki je priletelo s pročelja neke palače, ranilo nekega turista, na srečo ne hudo.

Civilna zaščita je za danes napovedala močne nalive z možnostjo toče, obstaja pa tudi možnost zračnih vrtilcev in udara strele. Civilna zaščita je za hitro pomoč občanom aktivirala vse svoje teritorialne centre. V deželi Lacij je bilo aktiviranih kakih tristo centrov s skupno preko 1200 prostovoljci.

GORICA - Pogovor z direktorjem in ravnateljem goriške podružnice tržaške univerze

Na fakulteto za arhitekturo se vpisujejo najboljši študentje

Njeno privlačnost povečuje mednarodno okolje - Tudi o dokončni obnovi Malega semenišča

Piergiorgio Gabassi

ARHIV

Giovanni Fraziano

ARHIV

Sedež tržaške univerze v Ulici Alviano

BUMBACA

Ena od posledic gospodarske (in kulturne?) krize, ki pesti Italijo, je tudi upad vpisov na univerzo. Po podatkih italijanskega ministrstva za izobraževanje, se je v zadnjih desetih letih število maturantov, ki se je odločilo za nadaljevanje študija na italijanskih univerzah, skrčilo za skoraj četrtino (- 23% vpisov). Nekateri med njimi so se morda odločili za študij v tujini, marsikatera družina pa si ne more več privoščiti, da bi njeni otroci študirali.

Gorica kot znano nima svoje univerze, v mestu pa poslujeta tako tržaška kot videmska. Pri goriški podružnici tržaške univerze smo se pozanimali, ali je upad opazen tudi med tistimi, ki se odločajo za študij diplomatskih ved in arhitekture - ta študijska programa namreč ponujajo v stavbi nekdanjega Malega semenišča v Ulici Alviano. »Ko družine nimajo denarja, se otroci nedvomno raje odločajo za tiste fakultete, ki jim nudijo vsaj minimalno zagotovilo, da bodo našli tako ali drugačno zaposlitev,« pravi direktor Piergiorgio Gabassi. »Upad je pri nas opazen predvsem na ravni predpisov.« Oba študijska programa predvidevata vstopni test, na katerega se zadnja leta prijavlja manj potencialnih diplomtov in arhitektov. »Število vpisanih pa ostaja skoraj nespremenjeno, predvsem kar se tiče diplomatskih ved. Gre namreč za pravi "brand", ki za enkrat ohranja svojo privlačnost. Kako bo v prihodnje, ne vem.«

Ravnatelj fakultete za arhitekturo Giovanni Fraziano poudarja, da pri njih stavijo na kvaliteto in da se je odločitev že obrestovala. Fakulteta ima po novem sedež v Gorici (v preteklosti ga je imela tudi v Trstu). »Na naši fakulteti smo odpravili formulo 3+2 in uvedli enoten petletni študijski program. Na podlagi prejšnje ureditve smo v vsak letnik sprejemali do 100 študentov, na vstopnih testih pa zavrnili od 20 do 30% kandidatov, saj niso dosegali minimalnega nivoja znanja. Po novem smo število razpoložljivih mest znižali na 60. Vstopni test je letos uspešno opravilo 57 brucev, posebno razveseljujoča pa je, da je bil njihov povprečni uspeh zelo visok. Na podlagi teh točkovanj se naša fakulteta uvršča med prve štiri arhitekturne fakultete v Italiji.« Po Frazianovem mnenju ima študij arhitekture v Gorici nedvomno nekatere prednosti. »Le redke fakultete imajo na razpolago tako kompleksno, veliko in čezmejno ozemlje kot ga ima naša. Za-

to smo se tudi vključili v razne čezmejne raziskave in projekte. Delo na mednarodni ravni in dejstvo, da se nahajamo v mestu, v katerem je treba na novo premisliti tri četrt njegove površine, sta za mlade nedvomno privlačna. To se kaže tudi pri naših študentih, ki prihajajo iz različnih krajev; med njimi je veliko takih z dvojnim potnim listom.«

Eno od novosti letošnjega akademskega leta predstavlja predlog Konzorcija za razvoj goriške univerze, da se izobraževalno ponudbo tržaške in videmske združi pod isto streho. Danes je namreč videmska univerza razdeljena med štiri različne stavbe (med drugim tudi Hišo filma na Travniku). Direktorica videmske univerze je bila včeraj zasedena na predavanjih in sestankih, zato pa smo se o potencialni selitvi pogovorili s Frazianom in Gabassijem. Oba sta mnenja, da zahteva selitev videmske univerze (to je fakultete za stike z javnostmi in študijskega programa DAMS) v »njuno« stavbo v Ulici Alviano obnovo tretjega in četrtega nadstropja, predvsem pa novo reorganizacijo celotne goriške univerzitetne ponudbe. »Ustanovljeno je bilo skupno omizje, ki naj o tem neobremenjeno in iskreno razmisli,« pravi Fraziano. »Čas je, da personaliziramo pustimo za sabo in poiščemo skupno strategijo, ki naj omogoči čim boljše ponudbo.«

Gabassi je kljub podobnemu razmišljanju nekoliko bolj kritičen. »V preteklosti je bilo kakršno koli pogajanje z videmsko univerzo skoraj nemogoče, saj nam ni dopuščala manevrskega prostora. Upam, da bo sedaj drugače. Od nekdanjega zagovarjamo obnovo 3. in 4. nadstropja, a me ne poslušajo. Krajevna skupnost, beri Trgovinska zbornica, je raje obnavljala druge stavbe. Zdaj razmišlja drugače. Ostaja pa vprašanje, kaj storiti z obnovljenimi stavbami, ki bodo po morebitni selitvi v nekdanje Malo semenišče samevale. Davkoplačevalci najbrž s tem ne bodo zadovoljni.«

Kakorkoli se bodo stvari obrnile, pa je Gabassi mnenja, da mora goriška univerzitetna ponudba dobiti večji mednarodni pridih. »Če bi sam odločal, bi na primer ob diplomatskih vedah ustanovil še študij medkulturnih ved z izrazito psihosocialno usmeritvijo, ki bi goriški večetnični družbi in vse bolj prisotnim priseljenec priskočil na pomoč s strokovno usposobljeni posredniki.« (pd)

TRŽIČ - Raziskava družbe Arianet o vplivih na okolje

Je res »obroben«?

Tokratno raziskavo je milanski družbi Arianet naročila lastnica tržaške termoelektrarne A2A

BONAVENTURA

SLABO VREME - Opozorilo civilne zaštite

Pozor na dež

Obstaja nevarnost, da bi morje in reke prestopile bregove

Močan dež, ki je včeraj zajel tudi Goriško, naj bi se v noči na današnji dan še okreplil. Civilna zaščita, ki na svoji Facebook strani redno objavlja sveže novice, je zato stopnjo pozornosti dvignila na pred alarmno (to je tretjo od štirih predvidenih stopenj). Danes popoldne pa naj bi se padavine nekoliko umirile.

Slovenski vremenoslovci opozarjajo, da lahko hitro in močno narastejo

tudi manjše reke in hudourniki ter presežejo opozorilne pretoke in poplavi. V noči na četrtek bi lahko ob intenzivnih padavinah močnejše narasle zlasti reke v Zgornjem Posočju, Goriških Brdih, v porečjih Vipave in reke Reke.

Danes in v prihodnjih dneh bo gladina morja ob jutranji in večerni plimi povišana, zato lahko poplavi nižje dele obale.

GORICA - Stroški

Obsodili nekdanjega župana Valentija

Neupravičeni stroški deželnih svetnikov bodo drago stali tudi nekdanjega goriškega župana Gaetana Valentija. Računsko sodišče ga je namreč v sklopu širše preiskave o tako imenovanih »norih nakupih« obsodilo na povračilo okrog 24.000 evrov.

Bivši deželni svetnik iz vrst Berlusconijevega Ljudstva svobode (PDL) je bil res radodaren ... z javnim denarjem. Na primer takrat, ko je istega dne v Gorici plačal kar dve kosili (eno za 14 povablencev, drugo pa za nedefinirano število ljudi). Ali pa za nek božič, ko je v restavraciji gostil šest oseb (in potrosil 360€).

Na spisku neupravičenih in neutemeljenih stroškov so se znašli tudi nakupi v marketu za skupnih 609€, novi pnevmatiki, popravilo ženiniga avta, nakit, sadje, sladice in celo »izobraževalno« potovanje na Švedsko, za katerega se je Valenti odločil med 31. decembrom in 3. januarjem ...

S povračilom 24.000 evrov pa Valentijevih problemov ni konec. Javni tožilec Federico Frezza je namreč tudi na račun nekdanjega goriškega župana uvedel kazenski postopek in zanj zahteval sojenje.

Obroben, marginalen, postranski. Takšen naj bi bil vpliv na okolje termoelektrarne družbe A2A in to tako ob upoštevanju makro kot mikro onesnažujočih snovi. Podatek izhaja iz raziskave, ki jo je opravila milanska družba Arianet, naročila pa lastnica termoelektrarne. Nova študija nadgrajuje izsledke tiste, ki sta jo na pobudo deželne uprave izvedli okoljska agencija ARPA in tržaška univerza. Ta je sicer dokazala, da je tržaška termoelektrarna odgovorna za izpuste nekaterih težkih kovin v ozračje, a tudi, da stanje ni preveč zaskrbljujoče, saj so večja odstopanja za beležili le na dveh območjih (skupno pa so jih raziskali kar 44). Pred nekaj dnevi je sicer skupina Tržičanov opozorila javnost, da v raziskavo niso vključili dve mestni četrti (Enel in Romana-Solvay), ki se nahajata v bližini termoelektrarne ...

Neskončna bitka o tem, ali je tržiški zrak nadpovprečno onesnažen, in o vlogi, ki jo pri onesnaževanju odigra termoelektrarna A2A, se očitno nadaljuje. Vanjo pa se, kot omenjeno, vključuje tudi raziskava Arianet, ki je skušala ugotoviti, kateri viri najbolj onesnažujejo tržiški zrak. Za največje izpuste treh tako imenovanih makro onesnaževalcev (dušikov oksid, žveplov dioksid in prašni delci) naj bi bili krivi avtomobili, pristanišče in letališče. Termoelektrarna naj bi svoje »prispevala« z mikro onesnaževalci, to je z izpusti arzena, svinca in dioksine, tudi v tem primeru pa naj bi bolj onesnaževalo letališče-pristanišče. Za koncentracijo kadmija in svinca naj bi bila kriva vozila, za živo srebro pa preostali industrijski obrati.

Avtorji raziskave tudi zatrjujejo, da vse izmerjene vrednosti niti zdaleč ne dosegajo zakonsko predvidenih mej, kar še posebej velja za mikro onesnaževalce, ki naj bi dosegali od 100 do 1000 krat nižje vrednosti.

DOBERDOB - V teku so vzdrževalna dela

Kapelico pri Vižintinih želijo dodatno ovrednotiti

K madžarski kapelici pri Vižintinih so se v prejšnjih dneh vrnili delavci. Fundacija Széchenyi Tudományos Társaság iz Budimpešte, ki je pred petimi leti obnovila spomenik, se je odločila za izvedbo manjših vzdrževalnih del, s katerimi želi kapelico v doberdobski občini še dodatno ovrednotiti.

»Kapelica pri Vižintinih postaja vse bolj priljubljena romarska točka. Ob obiskih cerkvenih in političnih osebnosti iz Madžarske, ki so medijsko dobro kriti, beležimo tudi prihod številnih "navadnih" madžarskih turistov; na občini pridemo v stik le s tistimi, ki nas zaprosijo za ogled Kristusovega kipa - le-tega moramo namreč hraniti drugje - ali za odprtje kapelice, obiskovalcev pa je gotovo več,« je povedal doberdobski župan Fabio Vizintin in dodal, da je na ogled kapelice samo letos prišlo šest večjih delegacij z enim

oz. dvema avtobusoma.

Prejšnji teden so doberdobskega župana obiskali predstavniki fundacije Széchenyi. Prišli so predstaviti načrt vzdrževalnih del, ki jih izvajajo v teh dneh in za katera so že dobili dovoljenje občine. Kapelico bodo prepleskali, še pred tem pa bodo s kamnitimi ploščami prekrili stopnišče, ki vodi do kapelice, ter zid za njo. Naknadno bodo poskrbeli tudi za namestitev cevi za odvajanje meteornih voda.

»Z madžarsko delegacijo smo se pogovarjali o nadaljnjem sodelovanju in skupnih pobudah, ki bi jih lahko v bodoče prirejali za ovrednotenje madžarske kapelice pri Vižintinih. Med raznimi idejami, ki so nam jih predstavili, je odprtje manjšega turističnega centra; končnih odločitev nismo sprejeli, pogovori pa se bodo gotovo nadaljevali,« je dejal župan Vizintin. (Ale)

Pred madžarsko kapelico so v polnem teku vzdrževalna dela

BUMBACA

ŠEMPETER - Društvo ekstremnih športov (DEŠ) praznuje desetletnico delovanja

Postavitev plezalne stene še ni dovolj

Šempetrski plezalni poligon se ponaša z 31.000 registriranimi obiskovalci - Plezanje možno vsak dan od ponedeljka do petka med 17.30 in 21.30

Šempetrsko plezalno steno so dokončno odprli leta 2011

VAS

Tisoč kvadratnih metrov plezalnih površin, 10.000 pisanih oprimkov, 31.000 registriranih obiskovalcev, tečaji plezanja za odrasle in otroke, filmske projekcije, plezalne tekme, druženja, alpinistična predavanja in, ne nazadnje, zgolj simbolična vstopnina. To je ponudba šempetrskega plezalnega centra, s kate-

rim upravlja Društvo ekstremnih športov (DEŠ), ki letos praznuje svojo desetletnico delovanja.

Kako je športnemu objektu v Šempetru pri Gorici uspelo izstopiti iz povprečja in postati dobro obiskana plezalna dvorana, ki ji ni para daleč naokrog? Odgovor na vprašanje tiči v svojstveni viziji

prostovoljskega dela, prepletenega z rekom: kjer je volja, je pot. »Že res, da nas je Občina Šempeter-Vrtojba podprla s prispevkom. Mi pa smo občini dokazali, da mislimo resno, da smo zagnani in pripravljeni marsikaj narediti. To pa seveda po naši zamisli in po pravilih, ki jih mi določimo,« pravi sedemintridesetletni socialni delavec Andrej Čotar, ki je obenem tudi predsednik društva DEŠ. V društvu, ki za poslanstvo ima širjenje plezalne kulture med mladimi, so prepričani, da je športno plezanje dobra rekreacija, tako za dekleta kot za fante, saj krepi gibčnost, koordinacijo, koncentracijo in moč. »Nogomet lahko treniraš dvajset let pa ne boš nikoli v reprezentanci. Pri plezanju pa je napredek, na osebni ravni, vedno zaznaven,« ugotavlja Čotar.

»Žur« je bil odskočna deska

Ideja je dozorela pred desetimi leti, ko se je skupinica ljubiteljev športnega plezanja iz različnih vetrov začela zbirati v hali šempetrskega Hit šport centra, kjer je bila na razpolago manjša plezalna stena. »Kmalu smo sklenili, da druženja uokvirimo še v statutarno ureditev: društvo smo ustanovili leta 2004. Debitantska prireditev je bila velika mladinska zabava, ki smo jo priredili v sodelovanju z Občino Šempeter-Vrtojba ob vstopu Slovenije v Evropsko unijo,« razlaga Čotar, ki se še spominja takratnega celodnevnega praznovanja, od prikazovanja raznoraznih ekstremnih športov do odmevnega večernega rock koncerta. Zatem je kmalu prišlo do nepričakanega dogodka: zaradi posledic požara v šempetrskem Hit šport centru so bili DEŠ-ovci primorani objekt zapustiti. Manjšo plezalno steno so si ure-

dili v garažnih prostorih, ki jih je odstopila Osnovna šola Ivana Roba v Šempetru. »Tako smo razumeli, da ima lokacija – strop sega deset metrov v višino – potencial za razvoj v pravo plezalno dvorano. Izdelali smo osnutek načrta ter zamisel zlili v projektno poročilo, ki smo ga izročili pristojnim občinskim uradom. Kmalu je prišla razveseljiva novica: Občina Šempeter-Vrtojba nam je za izgradnjo objekta dodelila denarni vložek v višini sto tisoč evrov,« razlaga Čotar in dodaja: »Načrt nam je, po izračunu nosilnosti in stabilnosti, odobril tudi gradbenik s tehničnim prevzemom. Garaža se je kmalu spremenila v delovišče. V celotni strukturi je umeščenih dvajset ton železa in deset ton lesenih panojev. Celotno montažno delo smo opravili sami,« poudarja Čotar. Šempetrska plezalna stena je svoja vrata javnosti dokončno odprla leta 2011. Danes je v njej plezanje možno vsak dan od ponedeljka do petka med 17.30 in 21.30.

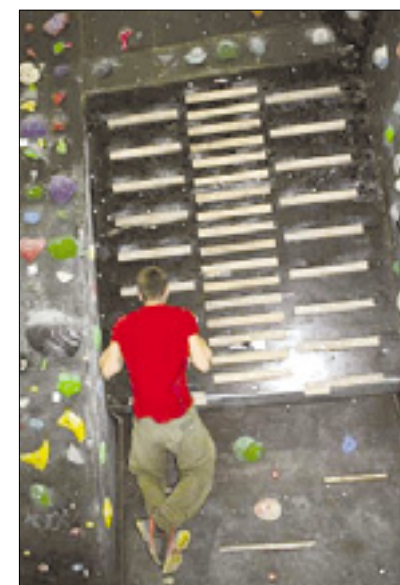
Ostajajo prostovoljci

V šempetrski objekt zahajajo mnogi posamezniki in številne organizirane skupine. Na previsih se urijo tako gasilske enote kot tudi člani Civilne zaščite. Telovadnice pa se, poleg planinskih društev, poslužujejo tudi pacienti Splošne bolnišnice Nova Gorica, saj je plezanje lahko tudi primerna rehabilitacijska vadba. »Glede na povpraševanje bi svojo dejavnost lahko preusmerili v posel in se šli komercialo. Vedeti je treba, da mora v tovrstnih plezalnih središčih v Ljubljani ali Trstu obiskovalec za vstop v telovadnico odšteti tudi do deset evrov. Mi pa navkljub težavam z društvenim proračunom od prostovoljstva ne odstopamo. Obiskovalcem nudi-

mo zastoj celotno plezalno opremo,« poudarja sogovorec. Da telovadnica obratuje v najboljšem redu, skrbi osem društvenih članov ter številni prijatelji, ki so pripravljeni iz ljubezni do plezanja in vrstniškega druženja dati svoj doprinos. »Pri občasnih čistilnih akcijah nam na pomoč priskočijo tudi italijansko govoreči plezalci iz sosednje Gorice, ki so naši redni gostje. Imamo pa tudi dekleta, ki vodijo skupne razgibalne vaje,« pravi Čotar. Ob vpisu mesečnega abonmaja lahko obiskovalci plezajo tudi pod vodstvom društvenih inštruktorjev, ki so se v okviru Planinske zveze Slovenije izšolali v športnem plezanju.

Vlaganje v plezalno kulturo

Manjšo plezalno steno so nedavno na pobudo goriške občinske uprave in planinskega združenja CAI odprli tudi v športni dvorani PalaBrumatti v Podgori. Čotar telovadnice ni še osebno obiskal, na podlagi svojih izkušenj pa lahko pove, da »fizična postavitve plezalne stene še ne pomeni, da si pričel vlagati v plezalno kulturo. V Avstriji na primer vsak šolski objekt razpolaga s plezalno steno. Učni načrti bi morali predvidevati, da vsak osnovnošolski otrok v okviru športne vzgo-

je spoznava najrazličnejše gibalne veščine, med katere sodi tudi plezanje.«

Za uspešno upravljanje s poligonom, meni Čotar, je treba poznati še nekaj ključnih »skrivnosti«: od nenehnega spreminjanja in stopnjevanja težavnostnih stopenj smeri do ponujanja najrazličnejših dodatnih vsebin. Skratka, treba je ustvariti »plezalno vročico«, ki bo prevzela in pritegnila nove navdušence. (vas)

Na šoli nevaren žleb

V uredništvo smo včeraj dopoldne prejeli klic iz Števerjana. Domačin Nikolaj Pahor je želel opozoriti, da je na stavbi osnovne šole Alojz Gradnik opazil poškodovano odtočno cev, ki se je - po vsej verjetnosti zaradi dotrajanosti ali obilnega deževja - odtrgala od žleba in je nevarno obvisela nad vhodnimi vrati šole. »Skoznje vsak dan

vstopajo in izstopajo otroci in osebe. Nujno je, da se takoj poskrbi za odstranitev ali popravilo žleba, saj je viseča cev izredno nevarna! Kako je mogoče, da nista občina ali civilna zaščita, ki bo celo dobila nov sedež v prostorih šole, ničesar opazili?« je bil razburjen Pahor. Včeraj popoldne so nam na tehničnem uradu občine povedali, da s problemom niso seznanjeni: občinski delavci si bodo žleb ogledali danes.

NOVA GORICA - Število kaznivih dejanj v povezavi z drogami se povečuje

Pri mlajših se pojavljajo nove oblike odvisnosti

»S 13. leti sem začela svojo 9-letno narkomansko pot, ki me je stala veliko hudega ...« »Pri 19. letih sem se začela drogirati. Želela sem furat normalno življenje. Ustvarila sem si družino, vendar me niti sin ni odvrnil od droge ... »Drogirala sem se 12 let, pri tem naredila nešteto neumnosti, kar me je pripeljalo do obsodbe treh let zapora...« Takole se začenejo opisi življenjskih zgodb treh deklet, ki so se odvisnosti od drog odločile rešiti s pomočjo Skupnosti Srečanje, ki ima v Sloveniji več t.i. komun. Dekleta so se izpostavila zato, da bi ob letošnjem novembru, ki je posvečen preprečevanju odvisnosti, tudi druge, ki se spopadajo z odvisnostjo, spodbudila, da stopijo na sicer težko pot do novega življenja. Po podatkih novogoriške policijske uprave se število kaznivih dejanj v povezavi z nedovoljenimi drogami povečuje. V prvih devetih mesecih letošnjega leta so obravnavali 139 tovrstnih kaznivih dejanj, v enakem obdobju lani 73. Letos so zaslegli tudi več t.i. plesnih drog.

»Pri 'starih' odvisnostih, na primer od heroína beležimo upad, populacija uživalec postaja starejša. Pojavljajo pa se nove odvisnosti pri mlajših: metaamfetamin, kokain ... uživanje teh drog je v porastu. Povečuje se tudi odvisnost od nekemičnih drog: od iger na srečo, bulimije, anoreksije, odnosov ...« povzema Tanja Pipan, predsednica Lokalne akcijske skupine (LAS) trenutno stanje na področju zasvojenosti na Goriškem. Na podlagi raziskav iz leta 2004 in 2011 pri LAS ugotavljajo, da ostaja stopnja zasvojenosti na Goriškem enaka, zasvojenost od tradicionalnih drog je predvsem na račun preventivnih programov v upadu, povečujejo se nekemične odvisnosti in odvisnost od alkohola. »Pred nami so vedno novi izzivi, katerim moramo dovolj hitro slediti. Opažamo problem odvisnih mamc, dvojnih diagnoz – ko gre ob odvisnosti pri posamezniku še za duševno bolezen, ter nove, pred-

Uporabniki Šentovega dnevnega centra se bodo vse novembrske srede predstavljali javnosti z različnimi aktivnostmi

KM

vsem nekemične odvisnosti. Treba bo torej ponuditi programe, ki bodo odgovarjali na te spremembe, in ki bodo sledili dogajanju na ulici,« dodaja Pipanova, po kateri je preventiva na tem področju izjemnega pomena, čeprav rezultati niso zlahka merljivi.

Prav v področje preventive se na Goriškem precej vplaga. Novogoriška mestna občina v ta namen vsako leto nameni 45.000 evrov iz proračuna. Od leta 2003, ko so na Goriškem stekli prvi preventivni programi, je LAS zabeležila precej rezultatov: enotno preventivo – gre za stalna predavanja za otroke in starše na vseh novogoriških šolah, sofinanciranje vseh programov iz sekundarne in terciarne preventive, kot so Dnevni center Žarek za mlade, Dnevni center za odvisnike, komuna in reintegracijski center Človek, ki je lani zaživel v prostorih Zdravstvenega doma in za-

poslitev koordinatorskega preventivnih programov, ki jih od letošnjega februarja vodi v novogoriškem Mladinskem centru. Zaskrbljujoč je tudi podatek, da kar 30 odstotkov mladih največkrat poseže po kombinaciji alkohola in marihuane. »Pri nas ima alkohol preveliko toleranco,« opozarja Ervin Čurlič, pobudnik in organizator projekta Za mladost brez drog. Projekt letos obeležuje 10. jubilej, nastal pa je v času, ko je bil v Sloveniji odpor do komun na visoki ravni. »Prav s pomočjo žoge smo tedaj našli najlažji stik s fanti iz komun po Sloveniji. S pomočjo nogometnih ekip, ki jih sestavljajo fantje iz Komun, pa policisti, gasilci, župani ter znani športniki, smo te fante pripeljali v javnost in pokazali, da oni niso problematični, kot so se mnogi bali, temveč da so nevarnost za družbo tisti, ki so ostali na cesti,« poudarja Čurlič. Jubilej bo-

do po tekmi, ki se bo odvijala 28. novembra zabeležili še na krajši slovesnosti.

Obletnico, in to 20. pa letos praznuje komuna Skupnost srečanje na Kostanjevici nad Novo Gorico, ki je bil pred dvema desetletjema prvi tovrsten program v Sloveniji. V tem času je celoten 30-mesečni program zaključilo med 500 in 600 uporabnikov, kar pomeni okoli 80 odstotkov vseh vključenih. »V zadnjem času je upadlo število strokovnih srečanj na temo odvisnosti, zato pripravljamo 27. novembra na Kostanjevici strokovni seminar za zainteresirano javnost,« dodaja Zvone Horvat Žnidarčič, vodja programa Skupnost Srečanje. Mladinski center za starše v novembru organizira pet brezplačnih predavanj o vzgoji, Dnevni center za uporabnike prepovedanih drog pa se bo ob sredah z različnimi dejavnostmi predstavil javnosti. (km)

NOVA GORICA - Konstitutivna seja mestnega sveta

Arčon vnovič prisegel

»Na področju čezmejne sodelovanja, kjer ima pomembno vlogo slovenska manjšina, odpiramo nova poglavja«

Potem ko so se v večini občin na Goriškem že odvale konstitutivne seje novih mestnih svetov, so se na prvo sejo v novem mandatu včeraj usedli tudi novogoriški mestni svetniki. Pred njimi je zaprisegel ponovno izvoljeni novogoriški župan Matej Arčon. »Zastopal bom vse občanke in občane in ne le tiste, ki so mi zaupali svoj glas,« je v nagovoru po zaprisegi poudaril župan.

»Zgodba naše občine je zgodba povezovanja, v katero smo vključeni vsi. Cilje, ki sem si jih zadal za naslednji mandat, lahko uresničim samo z vami. Potrebujem sodelavce in sodelavke in vašo pomoč. Sam pa se zavežem, da se bom v celoti trudil upravičiti vaše zaupanje, ki so nam ga vsem nam izkazale volivce in volivci,« je 32 mestnih svetnikov nagovoril župan. Večina, kar dve tretjini, med njimi je novih obrazov. Med 16 različnimi strankami in listami, ki sestavljajo novi mestni svet, je tudi pet novink, ki imajo skupaj kar polovico sedežev. Največ, šest, jih ima županova lista. Novi mestni svet sestavljajo: Lista Mateja Arčona, Goriška.si, Lista Roberta Goloba, Lista za razvoj podeželja, Lista za Solkan, SD, DeSUS, Lista Mirana Müllnerja, Zveza za Primorsko, Lista Gregorja Veličkova, SMC, NSi, Povezani za Goriško, Lista Trnovske in Banjske planote, SDS, Lista obrti in podjetništva.

Novogoriški mestni svet z županom Arčonom

KM

Župan je spomnil, da je v prejšnjem mandatu mestni svet prvič v zgodovini občine deloval brez koalicije in opozicije, tokrat pa, kot kaže ne bo šlo tako. »Nekatere stranke so se samostojno opredelile za opozicijo, zato verjetno te prakse ne bo mogoče ponoviti. Vendar bom kot župan še vedno deloval po načelu odprtosti in potrjevanja dobrih predlogov in rešitev, ne glede na to, od kod bodo prišli.« Za opozicijo so se že opredelili v svetniški skupini SD, nekatere liste so se povezale v posamezne svetniške skupine, nekatere pa se bodo glede pripadnosti poziciji ali opoziciji odločile potem, ko jim bo Arčon podrobneje predstavil svoj program.

Župan se je v nagovoru svetnikom – sejo je kot vedno prenašala tudi televizija, v živo si jo je bilo moč ogledati tudi preko spleta – dotaknil tudi čezmejnega sodelovanja: »Občina leži ob meji, kar razumemo kot prednost. Na področju čezmejne sodelovanja, kjer ima pomembno vlogo slovenska manjšina, odpiramo nova poglavja sodelovanja in razvoja. S pridobitvijo 10 milijonov evropskih sredstev v okviru EZTS GO lahko uresničimo načrte o skupnem razvoju našega čezmejnega prostora. Bogati za izkušnje multikulturalnosti lahko nadaljujemo po poti sožitja in medsebojnega razumevanja.« (km)

GRADIŠČE Center Gasparini bo »zdržak« vsaj še eno leto

Spomladi smo poročali, kako je deželna uprava uvrstila center za raziskovanje in zgodovinsko ter družbeno dokumentacijo Leopoldo Gasparini iz Gradišča med kulturne ustanove, ki jih ne bo več finančno podpirala. Sedaj smo zvedeli za dve novosti. Ista deželna uprava je pravkar napovedala kritje za izdajo treh knjig v vrednosti 12.000 evrov, ki bodo s privarčevanimi sredstvi centru omogočile, da zdrži do konca decembra 2015. Seveda ne gre za rešitev, ki bi zagotavljala polno življenje ustanovi, ki letno prireja približno 60 pobud. Tudi ne bo mogoče več načrtovati knjižnih izdaj na daljši rok, saj se navadno razmišlja na časovne roke, ki so daljši od enega leta. Vsekakor gre za pomemben korak v smeri deželnega trajnega priznanja in vključitve ustanove med stalne proračunske postavke. K spremembi stališča deželnih odgovornih uradov je gotovo pripomoglo 500 podpisov občanov, ki jih je center zbral v podporo svojih zahtev. Tudi desetina občinskih uprav je formalno podprla predlog o nadaljevanju raziskovalnih dejavnosti, nekaj pa jih je napovedalo svoj pristop. Zapišimo, da je za poziv pokazal zadovoljivo zanimanje predsednik deželnega sveta Franco Jacop. Učinkovito bi bilo, če bi deželna uprava zagotovila finančno kritje vsaj za naslednje triletnje. (a.r.)

Tržiška tržnica se seli

Tržiška tedenska tržnica bo med 14. decembrom in 7. januarjem potekala na Korzu Popolo. Trg Republike, kjer trgovci običajno postavljajo svoje stojnice, bo namreč prizorišče prazničnih pobud, s katerimi bo uprava poživila tržiški december. 12. decembra bodo prižgali lučke na božično-novoletni jelki, naslednjega dne pa bodo odprli »božično vasico«. Na trgu bodo postavili tudi panoramsko kolo.

Zanimanje za abonma SSG

Na Goriškem je v teh dneh uspešno stekla abonmajska kampanja SSG, ki se bo zaključila 24. novembra. »Po dosedanjih vpisih oz. predpisih zaznavamo, da abonma SSG na Goriškem ponovno vzbuja določeno zanimanje, kar je nadvse razveseljujoče,« pravijo v Kulturnem domu. Slovensko stalno gledališče (SSG) se na Goriškem tudi letos predstavlja z bogatim repertoarjem, ki zajema šest rednih predstav (4 produkcije SSG in dve gostovanji) ter dva nagradna glasbena dogodka, ki sta ju »podarila« goriški Kulturni dom in Kulturni center Lojze Bratuž. Predstave se bodo tudi letos izmenično odvijale na odrih dveh slovenskih kulturnih središč; izjema bo trijezična predstava »Nora Gregor – Skriti kontinent spomina«, ki bo na ogled v gledališču Verdi v Gorici. Vpisovanje abonmajev poteka pri blagajni Kulturnega doma vsak delavnik od 10. do 13. ure in od 16. do 18. ure. Za podrobnejše informacije je na voljo urad Kulturnega doma v Gorici (Ul. Brass 20 – tel. 0481/33288 – info@kulturnidom.it).

Psihologinja gostja knjigame

V knjigarni Ubik na Korzu Verdi v Gorici bo danes ob 17.30 predstavitev knjige »Mi fido di te«. O svojem zadnjem delu bo spregovorila avtorica, psihologinja Magda Maddalena Marconi.

Ronški koncertni niz

Občina Ronke v sodelovanju z občinsko knjižnico prireja v avditoriju v Ronkah niz koncertov in srečanj z naslovom »Autunno da sfogliare e da ascoltare«; danes, 6. novembra, ob 20.30 bodo flavtist Tommaso Bisiak, kitarist Sergio Giangaspero in kontrabasist Andrea Zulliani izvajali skladbe Machada, Zulliana, Villa-Lobosa in Piazzolle.

Knjižni četrtek v Trziču

V okviru niza knjižnih četrtkov »I giovedi del libro« bo drevi v občinski knjižnici v Trziču predstavitev romana Sonie Della Libera »Angeli senza pretese«. Srečanje bo ob 18. uri.

Dvd o Langobardih

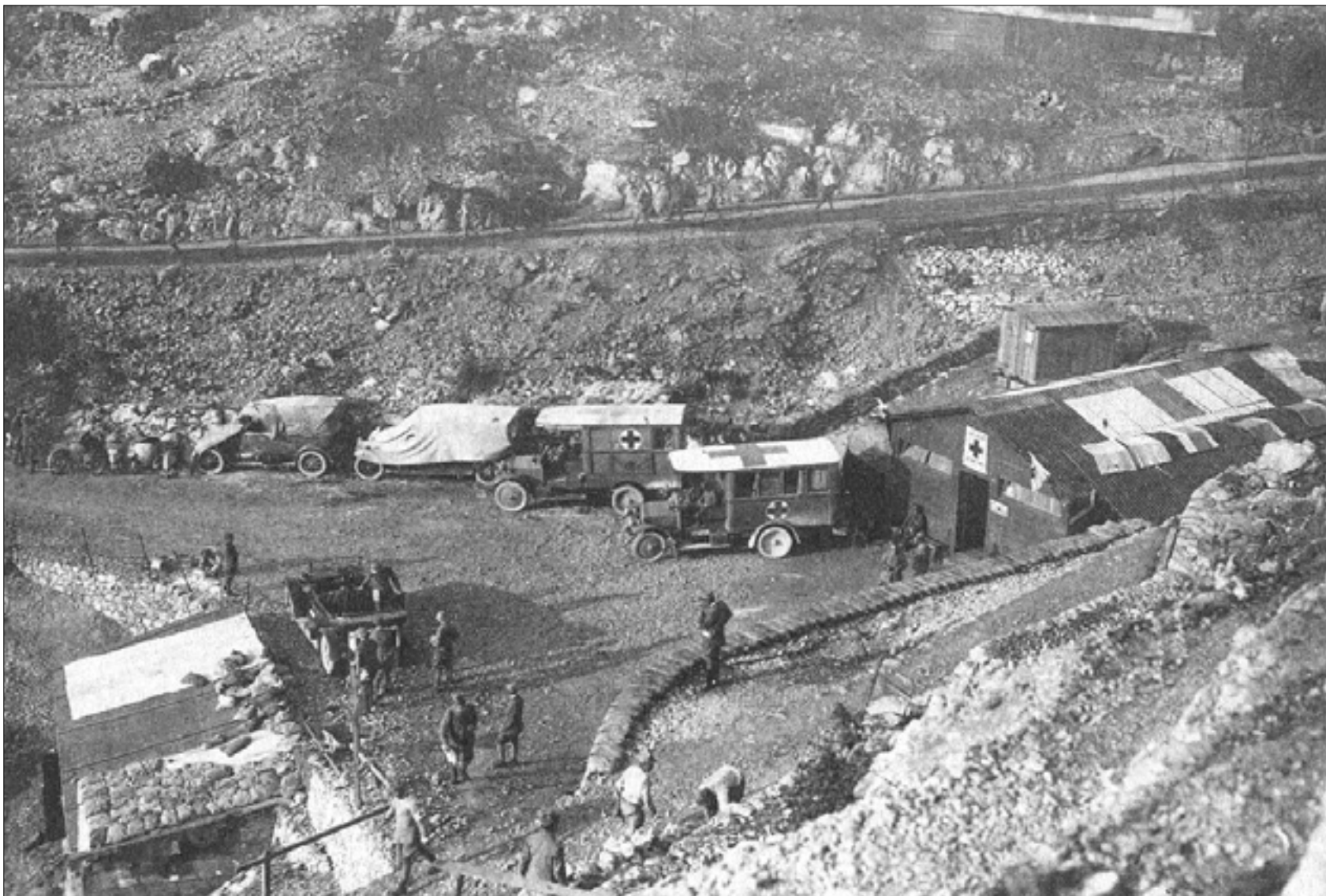
V lokandi »Casa Versa 1834« družine Zotter v Versi pri Romansu bo drevi ob 20.30 predstavitev dvd-ja »Langobardi apud Aesontium«. Potekalo bo tudi nagrajevanje fotografskega ex-temporeja »Romans Langobardorum, scorci dal passato«.

Štiri knjige o prvi vojni

V novogoriški knjižnici Franceta Bevka bo v sklopu niza Literarni četrtki danes ob 18. uri urednica Marjeta Žebovec predstavila štiri knjige z besedili slovenskih književnikov na temo prve svetovne vojne.

Harmonike v Bukovici

V dvorani Zorana Mušiča kulturnega društva Bukovica bo drevi ob 20. uri harmonikarski večer. Nastopila bosta skupina mladih harmonikarjev, ki prihajajo iz Benečije, Gorice, Videmske pokrajine in Slovenije Accordion Group 4-8-16, ter instrumentalni trio Etnoploč, ki ga sestavljajo Aleksander Ipavec, Piero Purini in Matej Špacapan. Predstavili bodo tudi harmoniko Leonardo da Vinci, ki je edinstven instrument, tako po videzu kot zvoku. Rezervacija vstopnic po tel. 00386-31571365 ali na vstopnice@gdnova.si.

PREDEN LISTJE ODPADE BOMO DOMA

Miro Simčič

se nadaljuje **36**

Objavo v dnevniku je omogočil avtor
Miro Simčič
knjigo je izdala založba

bč
Book Publishing

Ljubljana, Kolarjeva ulica 47
Spletna knjigarna www.buca.si

Strelske jarke in skromne utrdbe Borojevičeve vojske na Soči je italijanska artilerija nenehno razbijala. Bližala se je zima in namen avstro-ogrskih sil je bil zdržati na tedanjih položajih pred večmesečnim zimskim zatišjem, ko se bodo tudi sovražni-kovi napadi poglobili. Po večurnem bobnečem ognju so italijanske čete 31. oktobra krenile na juriš in že naslednji dan prebile obrambo enot generala Borojeviča pri Volovnjaku in Fajti hribu in prišle do Kostanjevice na Krasu. Bila je to huda ura za branilce, toda kot že mnogokrat prej, napadalci tudi tokrat niso znali izkoristiti prednosti. Prišlo je do krvavega boja mož na moža, ko je vsak predmet lahko postal učinkovito orožje. V noči med 1. in 2. novembrom so branilci iz zaledja potegnili vse sile za protinapad in ustavili napadalca. Obramba se je nekoliko stabilizirala in uredila.

Na goriškem območju so Italijani neuspešno napadali in niso izkoristili premoči na tem odseku. Popoldne 2. novembra so čete 3. italijanske armade generala d'Aoste krenile v odločilen napad. V njihove roke so padli strateško pomemben Fajti hrib in dve koti na Krasu, obkolili so tudi Kostanjevico.

Soška armada avstro-ogrskih vojske se je tokrat znašla v eni od najhujših bitk doslej, saj je ostala praktično brez rezerv. Z zadnjimi močmi so sovražniku preprečevali, da bi še naprej širil uspešen napad. V obrambo so vložili vse preostale sile in 4. novembra so se napadi ustavili — deveta soška bitka je bila končana. Italijanom je zmanjkalo sil ali volje za odločilni udarec. Rezervnih enot so vsekakor imeli dovolj.

Rezultati zadnjih treh bitk so bili za napadalca kljub uspehu skromni, obe strani pa sta izgubili skoraj sedemdeset tisoč ljudi, vsaka polovico tega števila. Podatki se sicer po posameznih virih precej razlikujejo, nekateri navajajo bistveno večje izgube Italijanov. Zaradi slabega vremena je general Cadorna prekinil vojaške operacije, slabo vreme pa je tudi v prihodnjih tednih preprečilo nove italijanske napade. Zadnje tri kratke bitke niso prinesle velikih rezultatov, čeprav so se branilci pri obrambi Trsta na kraškem odseku znašli v izjemno težkih razmerah. Ostri italijanski napadi pa so avstro-ogrski vojski, ki je doživljala težke poraze tudi na vzhodni fronti, povzročili hude izgube.

Notranjepolitične razmere v obeh državah niso bile ugodne. V Italiji se je naglo širilo protivojno razpoloženje, v več mestih je prihajalo do nemirov. Uradna propaganda je sicer brezobzirno podžigala bojevitost ljudi na obeh straneh, toda skrbi in težave, ki jih je prebivalstvu prinašalo vsakodnevno pomanjkanje osnovnih življenjskih potrebščin zaradi vojne, so bile vse večje. Bilo je vse več padlih in pohabljenih. Najhuje je bilo v velikih mestih. Hrane je primanjkovalo, črna borza je bila vedno bolj dejavna in meščani si niso mogli pomagati sami tako kot ljudje na kmetih.

Italijanski in ruski vojaški uspehi so spodbudili Romunijo, da je pristopila k antantni, toda po nekaj mesecih so jo centralne sile prisilile h kapitulaciji. Romunija je imela velike ozemeljske apeti-

te v škodo Rusije in Avstro-Ogrske, in sicer v Besarabiji in Transilvaniji. Na stran antante se je postavila šele konec avgusta in tako za dva meseca zamudila največje uspehe ruskega generala Brusilova in enkratno prilžnost, ko so bile avstro-ogrskie sile na vzhodni fronti praktično obglavljene. Romunske čete so v Transilvanijo vdrle 27. avgusta. Začetek je bil obetaven, saj nasprotnik ni zmozel večjega odpora.

Romuniji so vojno takoj napovedali vse štiri zaveznice centralnih sil (Avstro-Ogrska, Nemčija, Bolgarija in Turčija). Že 7. septembra so Nemci napadli Dobružo, Bolgari pa Balčik. V Dobruži so Nemci in Bolgari Romune uspešno premagovali, tako da so se morale romunske čete kmalu umakniti iz Transilvanije, na začetku decembra pa so jih centralne sile premagale pri Bukarešti. Romunom je uspelo umakniti precej vojaštva in opreme na rusko stran, ki jim je prihitela na pomoč, tako da so v prihodnjih mesecih obnovili in na novo organizirali svojo vojsko in počakali na konec vojne, ko so se kot zmagovita stran znova vključili v vojne operacije in uspešno dosegli svoje ozemeljske cilje.

Slovenski časopisi so v vojnem času precej prostora namenjali resničnim vojnim ciljem Italijanov in spodbujali odpor Slovencev proti italijanskemu imperializmu. Tudi Slovenec je večkrat pisal o nečistih »laških« poslih. Objavil je zemljevid novih meja Italije, ki ga je očitno pripravljalo veliko italijanskih strokovnjakov. Slovencem so šla najbolj v nos spreminjanja slovenskih topografskih nazivov. Območja, ki so bila poseljena samo s Slovenci, so bila na novem italijanskem zemljevidu označena, kot da nimajo nobenih prebivalcev.

Slovenska inteligenca, pa tudi preprosti ljudje so slutili, kaj se bo zgodilo po morebitni zmagi Italijanov. Malo ljudi danes ve, da je bil Trst ob popisu prebivalstva leta 1910 mesto z največ slovenskimi prebivalci v dvojnem cesarstvu. Tedanje hude slutnje so se v prihodnjih desetletjih uresničile. Za primer vojne zmage so italijanske oblasti v ozadju temeljito pripravljale raznarodovalne ukrepe. Prva je resnične italijanske namene na svoji koži občutila že tako ali tako številčno skromna slovenska inteligenca. Uboji in preganjanje slovenskih župnikov na zasedenem ozemlju niso bili zgolj naključni primeri.

Konec oktobra 1916 je pisatelj Friedrich Adler, sin socialdemokratskega voditelja, na Dunaju v nekem lokalu s pištolo ubil avstro-ogrškega ministrskega predsednika, grofa Karla Stuergha. Ta atentat je v javnosti povzročil veliko ogorčenje. Ministrski predsednik, po rodu s Štajerskega, je dotlej vložil veliko prizadevanj v volilne reforme, tako da so si od njegove dejavnosti obetali koristi vsi narodi dvojne monarhije, so pisali tedanji avstro-ogrski časopisi.

Smrt Franca Jožefa I.

Konec novembra so časopisi v vsej monarhiji na naslovnica z velikimi črkami objavili, da je umrl cesar Franc Jožef I. Vladal je nenavadno

dolgo, skoraj sedemdeset let. Njegova smrt je zapečatila neko dolgo obdobje in napovedala skorajšnji konec dvojne monarhije. Cesar je bil do zadnjega trenutka čil in bister, smrt je nastopila zaradi opešane srca.

Že drugi dan so časopisi na naslovnica objavili manifest novega cesarja Karla I. »svojim narodom«. Lep in mlad cesarski par se je na velikih fotografijah na prvih časopisnih straneh prvič predstavil v novi vlogi. V svojem manifestu je novi cesar napovedal, da si želi v najkrajšem času pregnati vojne grozote in doseči časten mir. Dal je ukiniti vrsto zastarelih in disciplinsko krutih ukrepov v vojski, ukinitel je dvoboj, znotraj države je poskušal dobiti čim več zaveznikov za demokratične reforme, toda zmanjkalo mu je časa.

Nekaj dni po tem dogodku je prišla razveseljiva novica: Bukarešta je padla in dan zmage nad Romunijo ni bil daleč. Zmaga nad Romunijo je bil edini večji uspeh centralnih sil v letu 1916, veliko več je bilo neuspehov. Antanta je imela več uspehov: Francozi so se obranili pri Verdunu, Italijani so dosegli odločilen preboj pri Gorici, Rusi so Avstro-Ogrsko na vzhodni fronti pripeljali skoraj do zloma.

Izgube iz leta 1916 so bile grozljive: največ vojakov so izgubili Rusi, od začetka vojne kar štiri milijone in pol. Samo Nemci so v letu 1916 izgubili milijon in štiristo tisoč vojakov, Avstro-Ogrska pa nekaj manj kot milijon in osemsto tisoč ljudi. Tudi Francozi so v tem letu izgubili skoraj milijon dvesto tisoč ljudi.

Leto 1917 Čas nadomestkov

Antantni zastopniki so se konec 1916. in na začetku 1917. leta večkrat srečali, da bi uskladili načrte. Zahodna fronta je bila najpomembnejša fronta prve svetovne vojne in tu bo prišlo tudi do njene dokončnega razpleta. Ena in druga stran, antanta in centralne sile, sta tu imeli največ orožja in najboljše čete. Pomembne so bile sicer tudi druge fronte, kjer bi lahko z usklajenimi množičnimi akcijami vezali nase čim več čet centralnih sil in razbremenili zaveznike v Franciji.

Za državami centralnih sil sta bila hudo leto 1916 in še slabša zima. Krompir, ključna poljedelska kultura v Avstriji in Nemčiji, je leta 1916 zelo slabo obrodil. Avstriji je dodatne težave povzročala Ogrska, ki ni spoštovala temeljnega dogovora o

Zgoraj:
vojaška
bolnišnica
na prostem;
desno:
letalo je padlo
na kraško hišo

delovanju dvojne monarhije, to je dogovora o skupnem tržišču, saj se je zapirala in živila z njenega ozemlja so vse težje prihajala v zahodni del monarhije. Prizadete so bile tudi slovenske dežele in časopis Slovenec je iz dneva v dan napadal ozkosrčnost in špekulacije ogrskih dobaviteljev. Na drugi strani pa je bilo izgovorov in opravičil več kot dovolj: od pomanjkljivega transporta, ki je bil povsem podrejen vojaškim potrebam, do špekulacij in črne borze s prehranbenimi izdelki na vseh straneh.

Rumena koleraba, klasična hrana za prašiče in živino v mirnem času, je bila v zimi 1916/1917 eno od najbolj razširjenih živil v Nemčiji in Avstriji. Ta hrana sicer ni kaj pridaokusna, omogočala pa je go- lo preživetje prebivalstva v najbolj trdih vojnih časih. Priljubljene so postale kuharske knjige za vojne razmere. Človek bi komaj verjel, kaj vse je užito in kakšne nadomestke je bilo mogoče najti po gospodinjstvih. Časopisi so svetovali lov divjadi in ribolov, pa tudi lov na vrabčke je postal priljubljen, saj so bili pečeni vrabci menda zelo okusni.

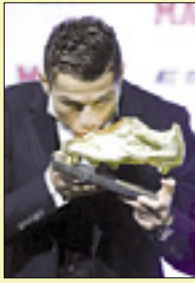
Ljubljano je obiskala dunajska novinarka, ki je potem v Arbeiter Zeitung objavila daljšo reportažo o mestu v vojnem času: »Ljubljana ni samo prav všečno in prijetno mesto, marveč tudi nenavadno, naravnost do skrajnosti snažno mesto.« (Po njenih vtisih celo bolj kot Dunaj.) Ljubljana je imela »cestni vlak« (tramvaj), ki so ga vozile tudi ljubljanka s »pristno žensko smelostjo« in z njim drvele po ulicah. Ljubljanka je novinarka hvalila kot dobrodušne in miroljubne. Prisostvovala je rekviziciji zvonov za potrebe vojne industrije, in ta je, kot je poudarila, potekala bistveno bolj mirno kot pri Poljakih, čeprav ljubljanki niso bili nič manj verni od njih.

Omenila je še, da ga Slovenci radi dajejo na zob, vsaka četrta hiša je gostilna, judovskih obrazov pa v nasprotju z Dunajem na tukajšnjih ulicah ni videti. Ljubljanki se ji niso zdeli veseli ljudje. Tudi ob nedeljah so bili resnobni, turobni in zamišljeni in so najbolj uživali ob delu. Kot je ugotovila, se celo italijanski in ruski ujetniki, ki jih je bilo zelo veliko in so opravljali kmečka dela, počutijo bolje od domačinov, saj se glasno smeji- jo in cele dneve žvižgajo kot kosi.

Nadal zapustil bolnišnico

BARCELONA - Španski teniški as Rafael Nadal, ki so mu v ponedeljek operativno odstranili vneti slepič, je včeraj že zapustil kliniko v Barceloni. Mediji poročajo, da je bil Nadal ob odhodu iz bolnišnice videti zelo dobro, dobre volje in nasmejan. »Operacija je potekala brez kakršnih koli zapletov. Šlo je za povsem rutinski poseg. Trenutno se počutim zelo v redu,« je bil dobro razpoložen najboljši španski teniški igralec. Po najbolj optimističnem scenariju pa bi se lahko vrnil že januarja, na odprtem prvenstvu Avstralije v Melbournu.

Ronaldu zlati čevelj

MADRID - Največji zvezdnik v vrstah madridskega Realu Cristiano Ronaldo je prejel zlati čevelj za najboljšega strelca na stari celini. Portugalec je še tretjič dobil to prestižno nagrado, letos pa si jo je razdelil z Urugvajcem Luisom Suarezom za strelske dosežke v minuli sezoni 2013/14. Oba sta v minuli sezoni zabila enako število golov, 31. Ronaldu se nasmiha še ena lovorika, saj je eden izmed glavnih favoritov za še tretjo zlato žogo, za najboljšega nogometaša leta.

KOŠARKA - Liga NBA Dragičeva »sonca« boljša od »jezernikov«

LOS ANGELES - Košarkarji Phoenixa so še drugič v zadnjem tednu premagali 16-kratne prvake lige NBA, Los Angeles Lakers. Tokrat so jih nadigrali v Staples Centru, in sicer s 112:106. Goran Dragić je dosegel 16 točk, zbral sedem skokov in štiri podaje, njegov mlajši brat Zoran pa tudi tokrat ni stopil na parket.

Poraz Sassarija

MADRID - V sinočnji prvi tekmi 4. kroga evrolige je Dinamo Sassari, ki je v Italiji prvi na lestvici, visoko izgubil proti španskemu prvaku Realu iz Madrida s 115:94. Pri Madridčanih je pet igralcev presešlo število desetih točk (Nocioni 15, Reyes 17, Ayon 14, Carrol 15, Llull 15). Pri Italijanih pa je dvojno cifro presešlo kar šest igralcev, čeprav to ni zadoščalo za zmago (Logan 14, Sosa 15, Sanders 10, Lawal 12, Dyson 16, Todić 20). EA7 Milano bo jutri igral v gosteh pri Panathinaikosu.

EUROCUP - 4. krog: Nymburk (Češ) - Roma 89:87 (po podaljškju), JDA Dijon - Cantu 75:66.

... in Piacenze

PIACENZA - V prvem krogu moške odbojarske lige prvakov je Copra Piacenza (skupina A) izgubila na domačem igrišču proti romunski Tomis Constanti s 2:3 (16, -22, -25, 22, -12), za katero je Ventzislav Simeonov dosegel 25 točk. V skupini G bo Perugia danes ob 20.30 gostila Ankaru.

ROKOMET - 1. NLB Leasing liga: Celje PL - Slovenj Gradec 44:23; pokal Slovenije, osmina finala: Koper - Ivančna Gorica 42:40 (v terek), Velenje - Izola 44:19.

KOŠARKA - Izid 5. kroga košarkarske lige Telemach: Krka - Helios Suns 69:58.

DIRKA PO FJK - 52. kolesarska dirka po FJK za kategorijo elite under 23 bo od 5. do 9. maja prihodnjega leta.

SKUPINA E

Bayern - Roma 2:0,
Manchester City - CSKA 1:2

Bayern	4	4	0	0	11:1	12
Roma	4	1	1	2	9:9	4
CSKA	4	1	1	2	5:9	4
Manchester C.	4	0	2	2	3:6	2

PRIHODNI KROG (25.11.):

CSKA - Roma,
Manchester City - Bayern

SKUPINA F

Psg - Apoel 1:0

PSG	4	3	1	0	6:3	10
Barcelona	4	3	0	1	8:4	9
Ajax	4	0	2	2	3:7	2
Apoel Nikozija	4	0	1	3	1:4	1

Ajax - Barcelona 0:2,

PRIHODNIJ KROG (25.11.): Apoel - Barcelona, Psg - Ajax

SKUPINA G

Maribor - Chelsea

1:1, Sporting - Schalke 4:2

Chelsea	4	2	2	0	9:2	8
Schalke 04	4	1	2	1	5:9	5
Sporting	4	1	1	2	8:8	4
Maribor	4	0	3	1	3:9	3

PRIHODNI KROG (25.11.): Schalke - Chelsea, Sporting - Maribor

SKUPINA H						
Bilbao - Porto 0:2 Sahtjor - Bate 5:0						
Porto	4	3	1	0	12:3	10
Sahtjor	4	2	2	0	14:2	8
Bate Borisov	4	1	0	3	2:19	3
Athletic Bilbao	4	0	1	3	2:6	1
PRIHODNI KROG (25.11.): Bate - Porto, Sahtjor - Bilbao						

NOGOMET - V Ljudskem vrtu so Mariborčani prekrižali račune Mourinhovemu Chelseau

»Special One« (Mou)ribor

Mariborski igralec Aleš Mertelj je takole v Ljudskem vrtu zaustavil Cescu Fabregasa (Chelsea)

ANSA

Evropska liga

V drevisnjem četrtem krogu evropske lige bo Mazzarijev Inter (skupina F) igral v gosteh v Franciji. Zmaga proti St. Ettien (začetek ob 19.00) bi črno-modrim skorajda zagotovila napredovanje v drugi del pokala. V skupini B bo Torino gostoval pri finski ekipi Hjk (ob 19.00). Napoli (skupina I) bo na domačem San Paolu igral proti švicarski ekipi Young Boys (21.05). Ob enakem času bo Fiorentina (skupina K) gostila solunski Paok. Kekova Rijeka bo gostovala v Rotterdamu. Domači Feyenoord bo skušala premagati kot pred dvema tednoma, ko so Rečani slavili zmago s 3:1.

Maribor - Chelsea 1:1 (0:0)

Strelca: 1:0 Ibraimi (50.), 1:1 Matić (73.)
Maribor: Handanović, Rajčević, Viler, Arghus, Filipović, Sallalich (od 91. Ndiaye), Ibraimi (od 90. Bohar), Stojanović, Mertelj, Tavares, Zahović (od 73. Mendy).

Chelsea: Čech, Ivanović (od 56. Ramires), Filipe Luis, Zouma, Terry, Fabregas, Hazard, Matić, Willian (od 46. Oscar), Drogba, Schürrle (od 46. Diego Costa).

MARIBOR - Nogometaši Maribora in Chelseaja so se v tekmi četrtega kroga lige prvakov (skupina G) v Ljudskem vrtu razšli z neodločenim izidom 1:1. Pred dvema tednoma je Maribor v Londonu visoko izgubil z 0:6. Pred zvezdniško ekipo ni razobesila bele zastave, v tekmo se je podala pogumno, tokrat je imela na svoji strani zvesto občinstvo, ki je v razprodanem Ljudskem vrtu pripravilo izjemno vzdušje. Vijoličasti so proti Angležem celo vodili, ko je v 50. minuti zadel Agim Ibraimi, Chelsea pa je za točko zadel v 73. minuti prek Nemanje Matića. A bi lahko v 85. minuti iz štajerske prestolnice odnesel tudi vse tri, toda Jasmin Handanović je obranil enajstmetrovko Edenu Hazardu.

Jose Mourinho, trener Chelseaja: »Nocoj smo igrali prepočasi, brez kreativnosti, Mariboru je bilo lahko nadzirati tekmo, dosegel je remi, kar je tudi želel. V drugem polčasu smo zaigrali bolje, bolj kreativno, hitro, imeli smo priložnosti, zaslužili bi si zmago, a je pošteno Mariboru čestitati za napore, dal je vse od sebe, naredil vse za točko.«

Ante Šimundža, trener Maribora: »Mislim, da je bila tekma izjemna, fantastičen spektakel, mislim, da smo odigrali fantastično, pokazali, da

smo lahko konkurenčni najboljšim, mislim, da je rezultat realen. Končnega razpleta ne obžalujem, lahko bi sicer tudi povedli z 2:0, lahko pa bi izgubili tudi to točko če bi Chelsea zadel iz enajstih metrov, glede na priložnosti mislim, da je rezultat zelo realen.«

Bayern - Roma 2:0 (1:0)

Strelca: Ribery (38.) in Götze (64.)
Bayern: Neuer; Rafinha, Benatia, Boateng, Bernat; Lahm (Hojbjerg), Xabi Alonso (Shaqiri), Alaba (Rode); Götze, Lewandowski, Ribery.

Roma: Skorupski; Torosidis, Manolas, Yanga-Mbiwa, Holebas (Cole); Florenzi (Pjanić), Keita, De Rossi, Nainggolan; Destro, Iturbe (Gervinho).

MÜNCHEN - Nogometaši Bayern so si z zmago proti Romi že zagotovili napredovanje v osmino finala lige prvakov. Kot pred dvema tednoma so tudi sinoči igralci bavarskega kluba gospodarili na igrišču, čeprav Romi niso nasuli toliko golov (7) kot v tretjem krogu. Kjub porazu ostajajo rdeče-rumeni na drugem mestu na lestvici, saj je moskovski CSKA zmagal v Manchesteru.

6 ekip v osmini, Messi ujel Raula

Na torkovih tekmah sta si Real Madrid in Borussia iz Dortmundu prva zagotovila nastop v osmini finala, po včerajšnjih tekmah 4. kroga skupinskega dela evropske lige prvakov pa so se med 16 uvrstili še nogometaši Bayern in Münchena, Porta, PSG in Barcelone. Lionell Messi je na večni lestvici strelcev ujel Raula, oba sta dosegla po 71 golov.

Najbolj korekten in širokogruden ...

LONDON - Švicarski teniški virtuoz Roger Federer (na sliki ANSA) je še desetič v karieri, četrtrič zapored, prejel priznanje za najbolj korektnega člana teniške karavane. Gre za priznanje poimenovano po švedskem asu Stefanu Edbergu. Škot Andy Murray pa je prejemnik priznanja, poimenovanega po Arthurju Ashu, za poseben prispevek na področju humanitarnega delovanja. Federer je ob priznanju za tenisača, ki ga najbolj krasi športni duh in športno vedenje, to priznanje, ki nosi ime po njegovem trenerju Edbergu, so mu podelili soigralci, hkrati že 12. prejel tudi priznanje za najbolj priljubljenega udeleženca turnee ATP po izboru navijačev in teniških navdušencev. Za mladega zvezdnika prihodnosti, najbolj obetavnega igralca so na slovesnosti v Londonu razglasili hrvaškega najstnika, komaj 17 letnega Borna Ćorića, medtem ko je Belgijec David Goffin letošnjo sezono zaznamoval z najbolj spektakularno vrnitvijo po poškodbi, največji napredek v primerjavi z letom poprej pa je zabeležil Španec Roberto Bautista Agut, ki je s 59. skočil na 14. mesto na lestvici ATP. Ameriška bratska naveza Bob in Mike Bryan je že šestič po vrsti postala najboljši teniški dvojec v sezoni, ob tem da sta postala hkrati tudi najbolj priljubljena med navijači.

Cannavaro na Kitajskem

PEKING - Štirikratni zaporedni kitajski nogometni prvak Guangzhou Evergrande je včeraj uradno predstavil novega trenerja. To je postal 41-letni, nekdanji italijanski zvezdnik Fabio Cannavaro, ki je na tem mestu zamenjal rojaka Marcella Lipija (na arhivskem posnetku ANSA). A Lippi ostaja v klubu, ta je zanj našel novo delovno mesto, opravljal bo namreč del direktorja ekipe. »Bilo je nekaj nesporazumov o tem, kaj sem izjavil. Nisem rekel, da bom odstopil in zapustil ekipo, ampak, da se bom samo umaknil v ozadje. Še vedno bom nekakšen šef ekipe, a z njo bo na igrišču delal Fabio. On bo izvršni šef, jaz pa mu bom pomagal. S tem si bom pridobil možnost, da večkrat obiščem družino v domovini, zadnja leta se z najbližjimi nisem srečal tudi po šest mesecev,« je dejal 66-letni italijanski strokovnjak. Lippi ima zaupanje v svojega nekdanjega varovanca, meni, da ima Cannavaro vse možnosti, da postane odličen trener. Do zdaj je bil le član strokovnega štaba pri Al-Ahliju iz Združenih arabskih emirátov.

»Niso nepremagljivi«

LJUBLJANA - Odbojkarje ACH Volleyja čaka danes prva tekma letošnje lige prvakov. V Berlinu se bodo pomerili s šestkratnim in tudi aktualnim prvakom Nemčije, ekipo Recycling Volleys, ki ima letos velike načrte. To je potrdila z nakupom štirih novih igralcev, ti naj bi omogočili, da dvakratni zaporedni nemški prvak večjo vlogo odigra tudi v ligi prvakov. Ekipa je za razliko od lani izgubila srbskega reprezentančnega blokerja Srečka Lisinca, toda novinci so izredno kakovostni. Američan Eric Shoji je po mnenju trenerja Ljubljanačanov Tomija Šmuca najboljši libero na svetu, odlična je tudi Lisinčeva zamenjava na bolkerskem mestu, Nizozemec Rob Bontje. Na mestu sprejemalca je novinec Italijan Francesco De Marchi, nemškega reprezentanta Christiana Dünnesa pa so navijači slovenskih prvakov že spoznali, ko je igral v dresu Unterhachinga in ljubljanskemu moštvu povzročal veliko težav.

KOŠARKA - V medtedenskem krogu deželne C-lige

Bor Radenska tretjič

V gosteh so visoko premagali videmski Ubc - Breg danes v Dolini proti San Danieleju

UBC – Bor Radenska 44:70 (15:19, 29:36, 39:57)

Bor: Bole 17 (2:4, 6:10, 1:6), Basile 11 (3:5, 4:11, -), Kocijančič 2 (-, 1:2, -), Daneu 5 (-, 1:3, 1:5), Scocchi 17 (3:6, 1:5, 4:7), Albanese 3 (1:1, 1:1, -), Favretto, Pizziga 15 (5:6, 5:12, 0:1). Trener: Oberdan.

Bor Radenska je v medtedenskem krogu vknjižil tretjo zmago. Tokrat je moči meril na gostovanju z mlado ekipo, ki pa izstopa predvsem po borbenosti in dobrih sposobnostih v skoku. In ravno ti dve lastnosti sta gostitelje držali v igri v prvem delu srečanja. Bor je sicer hitro povedel že v uvodnih minutah in držal vajeti v svojih rokah, odločilni naskok pa si je priigral šele v tretjem delu. V ospredje je takrat stopil Scocchi, ki je s tremi zaporednimi meti za tri točke ponesel Bor na

varno prednost. Takrat je UBC dobesedno popustil: v zadnjih dveh četrtinah so gostitelji dosegli le 15 točk (le 5 v zadnji četrtini), medtem ko jih je Bor, ki je pridobil več zaupanja v napadu, kar 34. Svetoivančani so se tako zasluženo veselili zmage, ki je prišla kljub okrnjeni postavi. Bonetta je obležal z gripo, Boccia in Devčić pa sta bila odsotna zaradi službenih obveznosti.

Danes bo tekmo 6. kroga igral še Breg. V Dolini se bo ob 21. uri proti San Danieleju, ki je doslej nerodno izgubil samo proti Don Boscu.

Ostali izidi: Fogliano – Romans 93:91, Don Bosco – Ronchi 75:69, Tolmezzo – Latisana 65:71, Fagagna – Servolana 82:77, **danes:** Tarcento – Codroipese, Breg – S. Daniele.

Miran Bole (17 točk)

Obvestila

SK DEVIN prireja Smučarski sejem v prostorih COOP GranDuino v Devinu s sledečim programom: zbiranje rabljene opreme: danes, četrtek, 6. 11. od 10. do 20.00; prodaja: sobota, 8. 11. od 10. do 19.30; nedelja, 9. 11. od 10. do 19.30; ponedeljek 10., torek 11., sredo 12., četrtek 13. in petek, 14. 11. od 16.00 do 19.30; sobota, 15. 11. od 10. do 19.30; nedelja, 16. 11. od 10. do 19.30. Prevzem neprodane opreme: ponedeljek, 17. in torek, 18. 11. od 10. do 19.30.

AŠD SK BRDINA organizira sejem rabljene smučarske opreme v prostorih doma Brdina, Proseška ul. 109, na Opčinah. Danes, četrtek, 6. 11., od 18. do 21. ure zbiranje opreme. Urniki odprtih vrat sejma: petek, 7. 11., od 18. do 21. ure; sobota, 8. 11., od 16. do 21. ure; nedelja, 9. 11., od 10. do 12. ure ter od 16. do 20. ure. Ob priložnosti lahko dobijo vse informacije glede smučarskih tečajev za zimsko sezono 2015. Info: 3475292058, www.skbrdina.org

AŠD MLADINA organizira tečaj smučanja na plastični stezi v Nabrežini, s pričetkom v ponedeljek, 10. novembra. Tečaj se bo nadaljeval 17., 24. novembra, in 1. decembra, od 17. do 19. ure. Za ostale info: 3470473606.

ODBOJKA - C-liga Zalet Sloga danes v Repnu

Zalet Sloga bo zaostalo tekmo 3. kroga igral danes ob 20.30 v Repnu. Varovanke trenerja Bosicha bodo v popolni postavi skušale vknjižiti tretjo zaporedno zmago. Čaka jih drugi tržaški derbi: tokrat se bodo pomerile s Sant'Andreo. Ekipo dopolnjujejo letos tudi nekatere igralke, ki so lani igrale pri Virtusu, ob njih nastopata v ligi še sestre Aleksia in Melina Colsani (bivši igralke Bora in Sloge), ter Sabrina Gavagnini, ki je igrala pri Kontovelu. Doslej so Tržačanke sicer zbrale samo zmago, upoštevati pa je treba, da so se pomerile z Villovicentino in Pordenonom, ki sta med glavnimi favoriti prvenstva. »Ne smemo jih podcenjevati. Pomembne bo že začetni udarec, saj so, kot kaže, slabše v sprejemu,« je taktiko razkrila Staška Cvelbar, letos pomočnica trenerja Bosicha. Skratka, napoveduje se zanimiva tekma.

Guliču 2 kroga

Nogometaš Krasa Saša Gulič bo moral zaradi nedeljskega prekrška in posledičnega rdečega kartona prisilno mirovati dva kroga.

Neodločeno

Isontina - Sovodnje 1:1 (0:0)

Strelec: 0:1 Soban.

Sovodnje: Devetak, Ožbot, Piovesana, Pavletič, Faidiga, Pintar, Lavrenčič (M. Lakovič), Jurjen (Troncar), Argentin (Solinas), Soban, Trevisan. Trener: Cijan.

Najmlajši Sovodenj so igrali dobro, ampak na koncu so se morali zadovoljiti z neodločenim izidom. Cijanovi fantje so povedli dve minuti pred koncem tekme s pravim evrogolom Petra Sobana, ki je po Pintarjevi podaji zadel s škarjicami. Gostitelji so nato izenačili v sodnikovem dodatku.

ZŠSDI - 24. nagrada Šport in šola v Sovodnjah

»Šport kot soigralec šole«

»Šport kot soigralec šole«. Tako je slavnostna govornica Ana Košuta, nekdanja uspešna rolkarica, zdaj pa profesorica športne vzgoje in trenerka ŠD Mladina, opisala vez med športom in šolo na slavnostnem nagrajevanju nagrade Šport in šola (na [sliki slosport.org](http://slikislosport.org)), ki jo že 24. po vrsti podeljuje Združenje slovenskih športnih društev v Italiji dijakinjam in dijakom slovenskih višjih srednjih šol s Tržaškega in Goriškega, ki dosegajo odlične uspehe v šoli in obenem tudi vidne rezultate na športnem področju. »Šola in šport sta vsak s svojo specifično vlogo enako soudeležena pri ekipni igri našega življenja,« je dalje poudarila Košuta, ki je v nagovoru opisala tudi, kako uspešnost na obeh ravneh vcepi v življenje mladostnika več vrednot, predvsem pa delovne navade, vztrajnost, natančnost in skrbnost. In ravno nagrajenci take nagrade, ki v našem prostoru zadržuje to originalnost, je poudaril predsednik ZŠSDI Ivan Peterlin, so dokaz, da so te vrednote povsem usvojili. Enaindvajset mladih, deset dijakinj in enajst dijakov, je sinoči v Sovodnjah ob Soči dvignilo denarno nagrado, ki jo podarjata bančna zavoda Zadruga banka Doberdob Sovodnje, ki je bila letošnji gostitelj prireditve, in Zadruga kraška banka, v dar pa so vsi prejeli še kamniti spominek, ki ga je letos prispeval bivši dijak liceja Pre-

šeren iz Trsta in bivši športnik Miloš Ciuk od Banov. »Oba gošta sta se en dokaz, kako se lahko vezi med kulturo in športom ter športom in intelektualno rastjo lahko prepletata,« je še dodal predsednik ZŠSDI Peterlin, ki je s predsednikom ZBDS Dariom Pericem in novim predsednikom ZKB Adrianom Kovačičem izročil nagrade. Večer je povezovala Nikol Kerpan.

Med enaindvajsetimi nagrajenci (prošenj je bilo več kot trideset, pri izbiri pa so se držali predvsem dveh načel, višje ocene od 8 in vsaj tri treninge) je bilo letos največ odbojkarjev, pet članic Zaleta in pet odbojkarjev projekta goriških klubov, drugi najštevilnejši pa so bili košarkarji (4). Njim je govnica Košuta, ki je bila svojčas tudi nagrajenska, prav tako čestitala, saj ve, kaj stoji za tem. Govornica pa se je obrnila tudi na starše, ki imajo pri uspešnosti nezanemarljivo vlogo, morajo pa »postavljati zahteve povsem realno,« ne da bi obremenjevali otrok. (vs)

Zlata knjiga, govor Ane Košuta in popolnejši profili nagrajencev v formatu PDF na naši spletni strani

www.primorski.eu

NAGRAJENCI 2014

MARTINA BEARZI - Znanstveni licej Franceta Prešerna, učni uspeh: 8,7, rokomet ŽURD Koper

MARTINA BUDIN - Jezikovni licej Franceta Prešerna, učni uspeh: 8,38, karate - Shinkai club

SIMON CETTOLO - Znanstveni licej Franceta Prešerna, učni uspeh: 8,1, košarka pri projektu Olympia-Val-Soča-Naš prapor

SIMON COTIČ - Znanstveni licej Simona Gregorčiča, učni uspeh: 9,09, odbojka pri projektu Olympia-Val-Soča-Naš prapor

ANDRAŽ DELUISSA - Znanstveni licej Franceta Prešerna, učni uspeh: 9,1, orientacijski tek - AŠZ Gaja

JAN FURLAN - Znanstveni licej Simona Gregorčiča, učni uspeh: 8,82, košarka - U.S. Ardita

MAJA KOJANEC - Klasični licej Franceta Prešerna, učni uspeh: 8,2, odbojka - Zalet

SIMON KOMJANC - Tehnični zavod Jurija Vege, učni uspeh: 8,09, odbojka pri projektu Olympia-Val-Soča-Naš prapor

NIKA KOŠUTA - Znanstveni licej Franceta Prešerna, učni uspeh: 9,3, odbojka - Zalet

METKA KUK - Pedagoški licej Antona Martina Slomška, učni uspeh: 8,5, umetnostno kotkanje - AŠD Polet

CRISTINA LEGHISSA - Znanstveni licej Franceta Prešerna, učni uspeh: 100/100, nogomet - Polisportiva San Marco

MANUEL LUPOLI - Tehnični zavod Jurija Vege, učni uspeh: 8,38, odbojka pri projektu Olympia-Val-Soča-Naš prapor

IVAN MANIACCO - Klasični licej Primoža Trubarja - Gorica, učni uspeh: 100/100, ragbi - Rugby Udine 1928

NASTJA MAVER - Znanstveni licej Franceta Prešerna, učni uspeh: 8,75, odbojka - Zalet

GIULIA RAUBER - Znanstveni licej Franceta Prešerna, učni uspeh: 8,4, odbojka - Zalet

SIMON REGENT - Tehnični zavod Žige Zoisa, učni uspeh: 8,25, košarka - AŠZ Jadran/SD Kontovel

IVANA SARAZIN - Klasični licej Franceta Prešerna, učni uspeh: 8,7, karate - Shinkai club

JERNEJ TERPIN - Znanstveni licej Simona Gregorčiča, učni uspeh: 9,08, odbojka pri projektu Olympia-Val-Soča-Naš prapor

IVO UŠAJ - Znanstveni licej Franceta Prešerna, učni uspeh: 8,2, košarka - AŠZ Jadran/AŠD Sokol

JASNA VITEZ - Znanstveni licej Franceta Prešerna, učni uspeh: 9, odbojka - Zalet

PETER VOGRİČ - Znanstveni licej Simona Gregorčiča, učni uspeh: 89/100, odbojka pri projektu Olympia-Val-Soča-Naš prapor

PLANINSKI SVET

Martinovanje

Ob Martinovem, ko so kmetijski pridelki v glavnem pospravljeni in se je tudi mošt že spremenil v vino, se zaključuje tudi poletna in zgodnje jesenska planinska dejavnost. Planinci si zdaj izbirajo krajše in lažje ture v bližnjo okolico.

Ta prelovalni trenutek obeležujejo tržaški planinci s tradicionalnim Martinovanjem, pravim praznikom za starejše in za mladino. Prijetnemu jesenskemu sprehoju po kraškem svetu, odetem v tople jesenske barve, sledi prijateljsko druženje ob toplem kosilu, pečenem kostanju, mlademu vinu in veselem razpoloženju.

Letošnji praznik tržaških planincev, pridružili se jim bodo tudi člani pobratenega društva Integral iz Ljubljane, bo v nedeljo, 9. novembra 2014, v Bazovici. Udeleženci se bodo zbrali ob 9.00 uri pri Športnem centru Zarja. Od tod se bodo podali na pohod po bližnji okolici. Po dveh urah in pol nezahtevne hoje, se bodo vrnili na zbirno mesto. V Športnem centru se bo nato odvijal družabni del jesenskega praznika. Izlet je primeren za vse, predvsem za mlade družine z otroki.

Kdor se še ni prijavil, naj to stori čim prej s klicem na tel. številko 040 22 0155 (odgovarja Livio).

Geološki izlet

Slovensko planinsko društvo Trst prireja v nedeljo, 16. novembra 2014, jesenski pohod skozi geološki čas. Tudi tokrat, letos že desetič zapored, bo pohod vodil geološki izvedenec, gospod Paolo Sossi.

Udeleženci se bodo zbrali ob 8.45 v Gropadi, na cesti, ki vodi do nekdanjega mejnega prehoda. Ob strokovni razlagi se bodo podali na krožno pot po zakraselem potoku med vzpetinami za vasio Gropada ter naprej po ravnici zahodno od kobilarne Lipica, tu bodo nadaljevali pot v smeri proti Bazovici in Gaji ter se vrnili na izhodiščno točko v Gropadi. Med potjo bodo spoznavali raznoliko geološko zgradbo območja in njegovo geomorfološko pestrost. Predvidene so približno 3 ure zložne hoje. Ker je med pohodom predvideno prečkanje državne meje, morajo udeleženci obvezno imeti pri sebi tudi veljavno osebno izkaznico.

Po poteh spomina pri Krnskih jezerih

Pohod spomina 1918-2014 bo v soboto, 8. novembra pri Krnskih jezerih. Pohod - letos bo že šestnajsti - prirejajo v počastitev spomina na vse v slovenskih gorah umrle vojske med prvo svetovno vojno na Soški fronti. Svečana spominjska slovesnost bo ob 13. uri pri Krnskem jezeru, v primeru slabega vremena pa ob isti uri pri planin-

skem domu pri Krnskih jezerih. Slavnostni govornik bo g. Janko Veber, minister za obrambo Republike Slovenije. Ob 18. uri napovedujejo pohod z baklami do jezera, zvečer pa v planinskem domu druženje. Najkrajši pristop do Krnskih jezer je iz Lepene, vendar pa se bodo mnogi udeleženci na pot do prizorišča podali tudi iz drugih smeri. Planinsko društvo Nova Gorica, ki je soorganizator pohoda, sporoča, da bosta planinska domova v Lepeni in na Krnu odprta v soboto 8. in nedeljo 9., dom pri Krnskih jezerih pa tudi v petek, 7. novembra.

Martinov pohod (za vse) na Vitovlje

Goriški planinci vabijo v nedeljo, 16. novembra, na martinov pohod na Vitovlje, na krajišči ogled Sempasa ter druženje na kmečkem turizmu na Brjah. Lahke hoje bo dve uri in pol in to s parkirišča, oz. prireditvenega prostora na Vitovljah. Prevoz s lastnimi sredstvi (vsega 15 km v eni smeri) Pohod je posebej primeren za družine, ljubitelje narave in kulturnih zanimivosti ožje goriške okolice. Zaradi organizacijskih zadev društvo vabi udeležence, da se najavijo.

Berlinski kamnosek izdelal kamnitega »trabanta«

BERLIN - Berlinski kamnosek Carlos Wloch je po 17 letih izdelal trabanta iz kamna. 13-ton težko skulpturo značilnega vozila nekdanje Vzhodne demokratične republike Nemčije je končal prav ob 25. obletnici padca Berlinskega zidu. Kot je povedal, je za izdelavo trabaja, kot je ljudski vzdevek vozila, potreboval 6000 ur dela. V tem času so ga njegovi sosedje pogosto namesto z »Dober dan« pozdravljali kar s »Kako gre trabaju?«, poroča nemška tiskovna agencija dpa. V prvih letih so mu pri izdelavi vozila pomagali vajenci, vsa zaključna fina dela pa je opravil sam. Kot je še povedal kamnosek, je že dobil ogromno ponudb za odkup vozila. Najboljše je doslej dobil od nekega industrialca, ki je želel kamnitega trabaja postaviti v svojem vrtu. A to za Wlocha ne pride v poštev.

Britanska skupina Simply Red ob obletnici ponovno skupaj

LONDON - Priljubljena britanska skupina Simply Red, ki se je razšla leta 2010, se bo prihodnje leto ob 30-letnici ustanovitve zasedbe ponovno združila in nastopila na jubilejni turneji. »Rad imam obletnice in tokratna je velika,« je dejal pevec skupine Mick Hucknall. Evropsko turnejo s 35 koncerti bodo začeli 20. oktobra na Danskem, piše britanski BBC. Turneja bo zajela deset nemških mest in osem drugih evropskih krajev, sklenila pa se bo s 14 koncerti po Veliki Britaniji in na Irskem. Zadnja dva koncerta bosta 17. in 18. decembra 2015 v londonski areni O2, kjer so se na koncertu pred petimi leti uradno poslovili od svojih oboževalcev.

NEW YORK - Van Gogh, Modigliani in Giacometti

Najuspešnejša dražba v 270-letni zgodovini avkcijske hiše Sotheby's

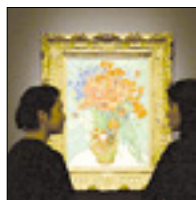
NEW YORK - Pri Sotheby's so v torek doživeli svojo najuspešnejšo dražbo v 270-letni zgodovini te avkcijske hiše. Na njej so med drugim prodali plastiko Giacomettija in Modiglianija ter sliko Van Gogha. V enem večeru so iztržili kar 422 milijonov dolarjev, Giacomettijevo Voz je dosegel 101 milijon dolarjev. Nov rekord pa je po pisanju nemške tiskovne agencije dpa doseglo delo Alberta Modiglianija. Skulptura z naslovom Tete je bila prodana za 70,7 milijona dolarjev, s čimer je postala doslej najdražja umetnikova skulptura, prodana na dražbi. Poprsje, visoko 73 centimetrov, je umetnik izdelal v letih 1911/12, pri čemer se je naslonil na tradicijo egiptovskega kiparstva. Delo je bilo sicer pred dražbo ocenjeno na okoli 50 milijonov dolarjev (39,4 milijona evrov).

Voz Alberta Giacomettija iz leta 1952 je bil pred dražbo ocenjen na 100 milijonov dolarjev. Zanj so iztržili 101 milijon dolarjev. Rekord za Giacomettijevo delo še vedno pripada njegovemu kipu Homme qui marche I (Človek, ki hodi), ki je bil leta 2010 na dražbi prodan za 104,3 milijona dolarjev. Giacomettijevo skulpturo Voz prikazuje razpotegnjeno figuro boginje, ki stoji na dvokolesnem vozu. Umetnik je sicer izdelal šest vozov, od njih so danes štiri v muzejih, peto pa ima v last zasebni zbiratelj, ki je ne namerava prodati.

Tihožitje z vazo, marjeticami in makom Vincenta van Gogha, ki ga je umetnik naslikal tri mesece pred smrtjo in je bilo pred dražbo ocenjeno na 30 do 50 milijonov dolarjev, pa je bilo prodano za 61,8 milijona dolarjev.

Desno Modiglianijev kip, spodaj slika Van Gogha in kip Giacomettija

ANSA

BARCELONA - V nedeljo

Kljub vsemu simbolično glasovanje o neodvisnosti

BARCELONA - Vsak narod ima pravico odločati o svoji prihodnosti, je včeraj zatrdil katalonski regionalni voditelj Artur Mas.

Potrnil je, da bo v nedeljo v Kataloniji potekalo simbolično glasovanje o neodvisnosti, čeprav ga je ustavno sodišče tako kot pred tem uradni referendum o tem vprašanju blokiralo do odločitve o njegovi ustavnosti. »Branimo naravno pravico, to je pravico katerega koli naroda, da odloči o svoji prihodnosti,« je dejal katalonski premier Mas. Potrdil je, da bodo v nedeljo kljub odločitvi ustavnega sodišča izvedli glasovanje, ki ga sami imenujejo »proces sodelovanja državljanov«, saj da s tem branijo temeljne pravice - pravico do udeležbe javnosti pri odločanju in svobode izražanja.

»Da bi zaščitili pravice, ki državljanom omogočajo izražanje mnenja, se je katalonska vlada odločila, da izvede proces sodelovanja,« je dejal. Poudaril je, da ne gre za referendum, da pa bo glasovanje vendarle imelo veliko politično vrednost, poroča francoska tiskovna agencija AFP.

Mas, ki je na čelu vladajoče desnosredinske stranke CiU, si v sodelovanju z levosredinsko Republikansko levico (ERC) od leta 2012 intenzivno prizadeva za izvedbo referenduma o neodvisnosti Katalonije. Decembra lani so za njegov datum določili 9. november letos. Po pritožbi španske vlade je ustavno sodišče konec septembra njegovo izvedbo zadržalo.

Mas se je zato odločil za organizacijo simboličnega glasovanja, na katerem bo postavljeno enako vprašanje. Njegova izvedba bo slonela pretežno na prostovoljcih, volilna komisija pa ne bo udeležena. A tudi alternativna oblika glasovanja je v Madridu naletela na neodobravanje in španska vlada se je vnovič obrnila na ustavno sodišče. To je v torek v presojo sprejel tudi njeno drugo pritožbo, s čimer je avtomatično zadržalo izvedbo glasovanja.

Katalonski voditelj Artur Mas

ANSA

